

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

Навчально-науковий інститут фінансів, економіки і
менеджменту

Кафедра фінансів, банківського бізнесу та
оподаткування

**ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У
БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ ТА
КОНТРОЛЬ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ**

(за матеріалами Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Ступінь вищої освіти «Бакалавр»

401-ЕО

17043

КР

Розробила студентка групи 401-ЕО
Колеснік А. М.

Керівник кваліфікаційної роботи
Верига Ю. А.

Рецензент: головний бухгалтер відділу
бухгалтерського обліку,
звітності, економіки та фінансування
Степанченко Т. О.

Засвідчую, що в цій роботі немає
запозичень із праць інших авторів
без відповідних посилань

Колеснік А. М.

Підтверджую достовірність даних,
використаних у роботі

Верига Ю. А.

Допустити до захисту

Завідувач кафедри

Птащенко Л.О.

2021

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА».....	5
1.1 Загальна характеристика Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».....	5
1.2 Організація обліку в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».....	9
1.3 Аналіз основних показників університету.....	20
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ.....	33
2.1 Сутність, класифікація та завдання бухгалтерського обліку основних засобів.....	33
2.2 Визначення та оцінка основних засобів.....	39
2.3 Синтетичний та аналітичний облік основних засобів у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».....	44
РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА».....	58
3.1 Види контролю та їх класифікація.....	58
3.2 Інвентаризація основних засобів.....	62
3.3 Контроль використання основних засобів у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».....	67
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ.....	78
ДОДАТКИ.....	86

					401-EO	17043	KP
Змн.	Лист	П. І. Б.	Підпис	Дата	Облік основних засобів у бюджетних установах та контроль їх використання (за матеріалами Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»)		
Розроб.		Колеснік А. М.					
Перевір.		Верига Ю. А.					
Н. Контр.		Верига Ю. А.					
Затверд.		Птащенко Л. О.					
					Стадія	Арк.	Акрушів
					2	215	
					Національний університет «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка Кафедра фінансів, банківської бізнесу та оподаткування ²		

ВСТУП

Основні засоби у бюджетних установах відіграють важливу роль у фінансово-господарській діяльності. Їх технічний стан впливає на якість надання послуг та результати фінансово-господарської діяльності.

Ведення бухгалтерського обліку основних засобів у бюджетних установах дещо відрізняється від фінансового обліку основних засобів суб'єктів господарювання, тому тема кваліфікаційної роботи є досить актуальною.

Метою кваліфікаційної роботи є розкриття теоретичних, практичних, методичних засад обліку та контролю основних засобів у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Для досягнення поставленої мети у кваліфікаційній роботі були вирішені такі завдання:

- розглянути сутність, класифікацію основних засобів у бюджетних установах;
- з'ясувати визнання та оцінку основних засобів;
- розглянути методичку синтетичного та аналітичного обліку основних засобів у бюджетних установах;
- ознайомитися з методами нарахування амортизації та суми зносу основних засобів;
- дослідити організацію контролю основних засобів у бюджетних установах;
- ознайомитися з організацією проведення інвентаризації основних засобів;
- розкрити технічний стан основних засобів університету.

Об'єктом дослідження є фінансово-господарські операції з основними засобами у бюджетних установах, а саме Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних, практичних та методичних питань організації обліку та контролю використання основних засобів.

Методами дослідження є порівняльний метод, аналіз, метод статистичного групування, розрахунковий метод, системний аналіз.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в науковій обґрунтованості та прикладній спрямованості теоретичних положень.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних літературних джерел, що містить 79 найменувань та додатків. При написанні кваліфікаційної роботи було використано такі додатки: статут Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Положення про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», меморіальні ордери, оборотно-сальдова відомість, річна фінансова звітність.

У першому розділі «Економічна характеристика Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» розкривається загальна характеристика університету, його організаційно-управлінська структура, висвітлюється система організації обліку університету, його облікова політика. Проведено детальний аналіз основних економічних показників за 2019-2020 роки, оцінюється ефективність фінансово-господарської діяльності.

У другому розділі «Облік основних засобів у бюджетних установах» розкриваються питання ведення бухгалтерського обліку основних засобів, їх оцінка, ведення синтетичного та аналітичного обліку відповідно до чинного законодавства. Розглядається методи нарахування амортизації у бюджетних установах, рух основних засобів, а саме: їх надходження, переміщення та вибуття.

У третьому розділі «Контроль використання основних засобів у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» розкриваються питання щодо видів контролю у бюджетних установах, проведення інвентаризації та відображення її результатів на рахунках бухгалтерського обліку, проведено аналіз структури та динаміки основних засобів, розраховано коефіцієнти технічного стану основних засобів університету.

РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ
КОНДРАТЮКА»

1.1 Загальна характеристика Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Бюджетна установа – орган, установа чи організація, визначена Конституцією України, а також установа чи організація, створена у встановленому порядку органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, яка повністю утримується за рахунок державного бюджету чи місцевих бюджетів.

За нормативно-правовими актами класифікацію бюджетних установ не визначено, але Бюджетним кодексом передбачено наступні види діяльності, які можуть здійснювати бюджетні установи:

- державне управління;
- судова влада;
- міжнародна діяльність;
- фундаментальні та прикладні дослідження і сприяння науково-технічному прогресу державного значення, міжнародні, наукові та інформаційні зв'язки державного значення;
- національна оборона;
- правоохоронна діяльність і забезпечення безпеки держави;
- освіта;
- охорона здоров'я;
- культура і мистецтво;
- державні програми підтримки телебачення, радіомовлення, преси, книговидання, інформаційних агенств;
- фізична культура та спорт [1].

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» – це автономний та самоврядний заклад вищої освіти зі статутом національного, який є державною бюджетною установою й належить до сфери управління Міністерства освіти та науки України.

Університет є багатогалузевим закладом вищої освіти, що проводить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти, згідно Бюджетним кодексом України.

Освітня діяльність Полтавської політехніки базується на розумінні освіти як основи інтелектуального, культурного, духовного, соціального, економічного розвитку суспільства та держави. Ґрунтуючись на засадах гуманізму, демократії, національної свідомості, взаємоповаги між націями та народами.

Відносно законодавства та актів Міністерства освіти та науки, університет самостійно визначає зміст і форми фінансових та господарських стосунків із структурними підрозділами, крім видатків.

Безпосереднє управління діяльності університету приймає ректор. Ректор є представником вищого навчального закладу у відносинах з держаними органами, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами. Він відповідає за провадження освітньої, наукової, науково-технічної діяльності університету, за результатами фінансово-господарської діяльності, стан та збереження нерухомого майна (Додаток А)

У розпорядженні ректора підпорядковуються чотири проректори, а саме:

- проректор з науково-педагогічної роботи та економічного розвитку;
- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи;
- проректор з науково-педагогічної роботи та розвитку інфраструктури;
- проректор з наукової та міжнародної роботи.

Проректор з науково-педагогічної роботи та економічного розвитку відповідає за науково-педагогічну діяльність університету, а також за економічний розвиток. Здійснює фінансово-господарську діяльність університету. У його розпорядженні підкоряється відділ бухгалтерського обліку та звітності, економіки та фінансування на чолі з головним бухгалтером.

Проректор науково-педагогічної та навчальної роботи відповідає за освітній процес університету. Йому підпорядковуються навчально-наукові інститути та факультети навчального закладу. Керівництво навчально-науковими інститутами здійснюють директори, а факультетами – декани. Керівниками кафедр виступають завідувачі. Завідувач кафедри забезпечує організацію освітнього процесу, виконання навчальних планів та програми навчальних дисциплін.

Проректор з наукової та міжнародної роботи відповідає за міжнародне співробітництво університету. Міжнародне співробітництво здійснюється з метою розширення участі навчально-наукових інститутів, факультетів, коледж, кафедр, тощо для перетворення навчального закладу на інтернаціональний з високими стандартами якості освіти та науки. Завдяки цьому університет встановлює міжнародні зв'язки та укладає прямі договори з іноземними закладами.

Структура управління Національним університетом «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» наведено на рисунку 1.1.

Вчена рада університету є колегіальним органом управління. Керівником ради виступає голова. До складу вченої ради входять:

- ректор;
- проректори;
- декани факультетів;
- директори навчально-наукових інститутів;
- директори коледжів;
- головний бухгалтер;
- президент студентського парламенту.

Для вирішення поточних питань університету утворюється робочий орган – ректорат.

Ректорат вирішує питання з освітньої, наукової, виховної, господарської та фінансової діяльності університету.

Наглядова рада вищого навчального закладу створюється з метою здійснення нагляду управління майна університету. Вона сприяє розв'язанню питань з економічного розвитку та залученню фінансових ресурсів для забезпечення основних напрямів діяльності університету та контролю за їх використанням.

Отже, Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» є вищим навчальним закладом четвертого рівня акредитації для навчання студентів різних спеціальностей як для українських, так і для іноземних здобувачів освіти.

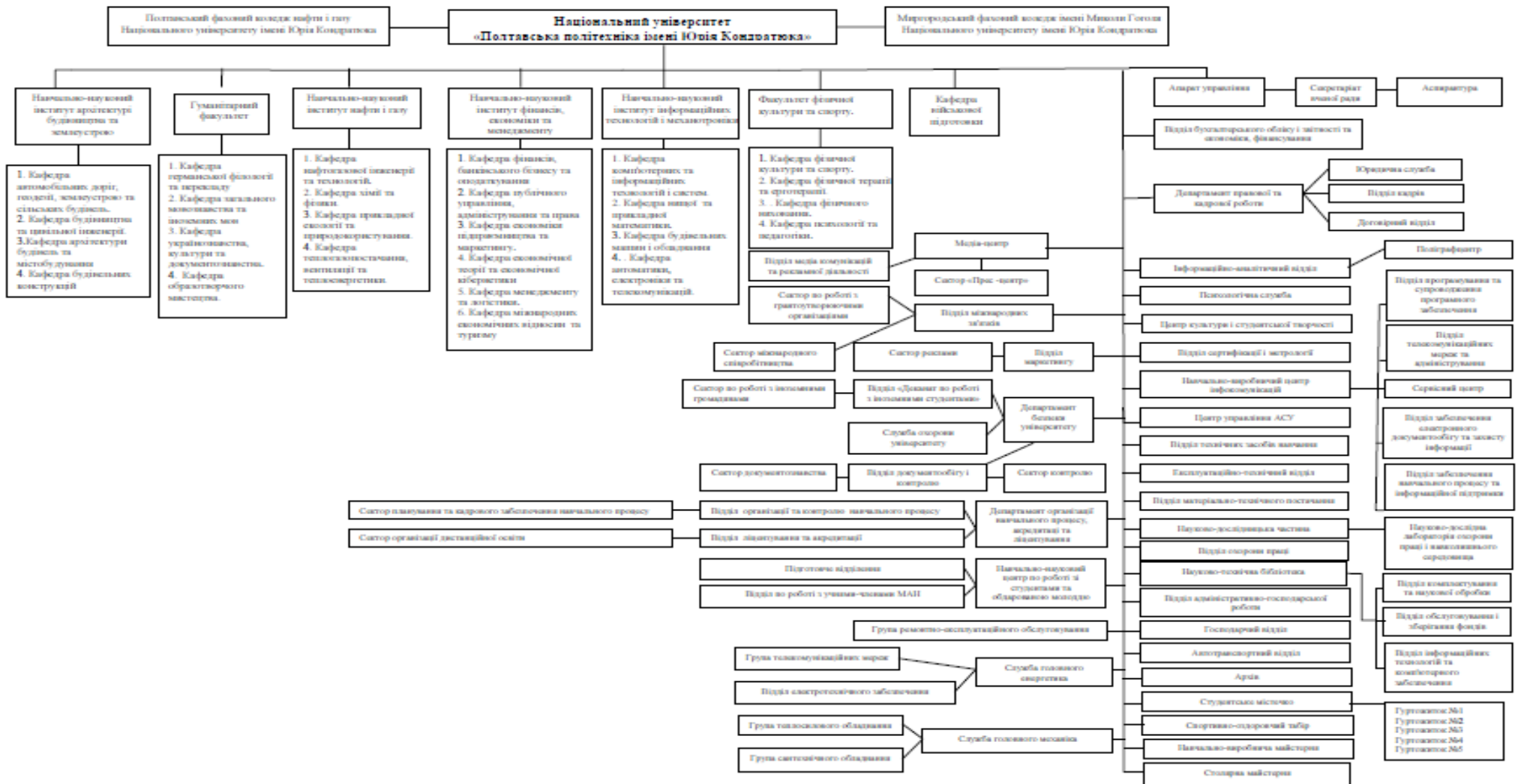

Рисунок 1.1 – Організаційно- структурна схема Національного університету «Полтавська політехніка і мені Юрія Кондратюка»

(<https://nupp.edu.ua/uploads/files/0/doc/all/struktura-universitetu.pdf>)

1.2 Організація обліку в бюджетній установі

Обов'язковим видом обліку про діяльність бюджетних установ є бухгалтерський облік. Дані бухгалтерського обліку використовуються для надання повної, правдивої та неупередженої інформації користувачам.

Основним законодавчим документом, який визначає правові принципи регулювання та ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах та складання фінансової звітності в Україні є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 №996-XIV (зі змінами та доповненнями) [4].

Фінансово-господарська діяльність, яка пов'язана з процесом виконання бюджету є предметом бухгалтерського обліку в державному секторі.

До об'єктів обліку в бюджетних установах належать:

- доходи та видатки бюджетних установ;
- господарські засоби та джерела їх утворення;
- господарські процеси.

Як система інформаційного забезпечення процесу контролю за використанням бюджетних коштів бухгалтерський облік у суб'єктів державного сектору виконує такі функції: нагляду, відображення, узагальнення, контролю, управління.

Основним завданням бухгалтерського обліку є повне і своєчасне відображення фінансово-господарських операцій із використання бюджетних коштів відповідно до їх цільового призначення.

Баланс бюджетної установи відображає стан активів, власного капіталу та зобов'язань.

Бухгалтерський баланс – це звіт про фінансовий стан установи, що відображає її активи, пасиви та капітал у синтезованому вигляді на певну дату. Склад статей активу балансу характеризує належність суб'єктів державного сектору до галузей, які надають нематеріальні послуги, а склад статей пасиву вказує, що суб'єкти державного сектору функціонують на правах державної чи комунальної власності й утримуються за рахунок державного або місцевих бюджетів. Статті активу згруповано у три розділи, а статті пасиву у чотири. Бухгалтерський баланс бюджетних установ зображено на рисунку 1.1 [20].

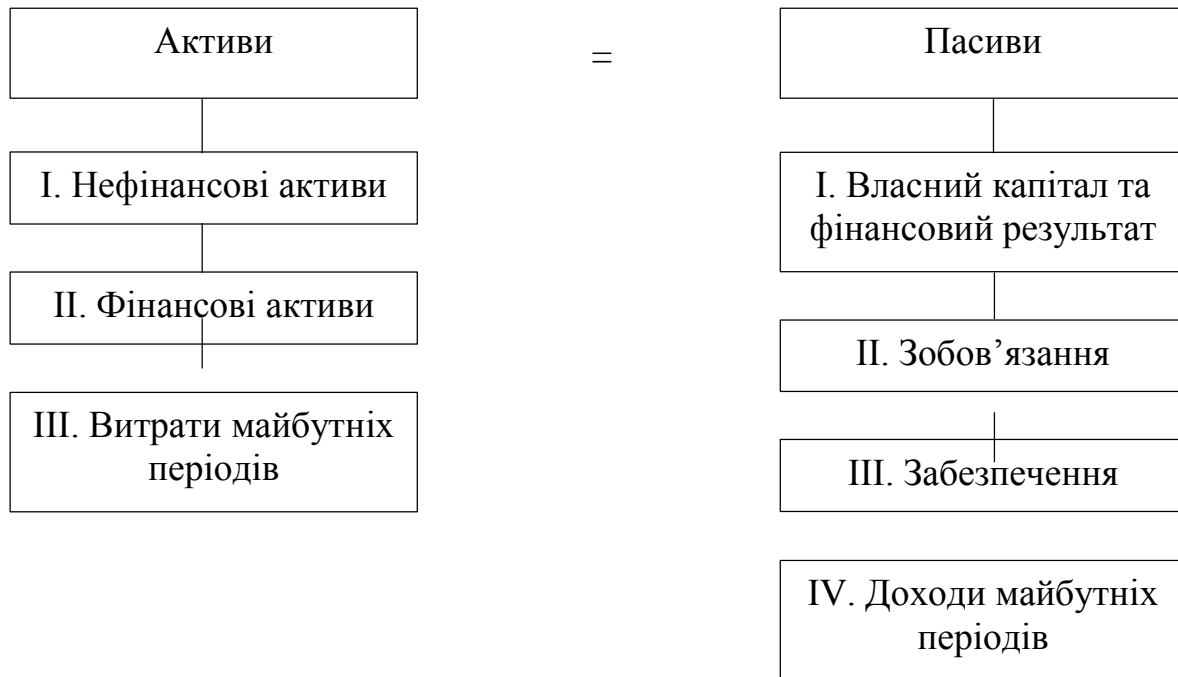

Рисунок 1.2 - Схема балансу суб'єктів державного сектору

Для відображення господарських операцій бухгалтерського обліку суб'єкти державного сектору використовують свій План рахунків, який затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2013 р. № 1203 [11] та типову кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку, яка затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 21.01.2020 р. № 1219 [12].

План рахунків є переліком рахунків і субрахунків для узагальнення інформації про факти діяльності суб'єктів державного сектору у бухгалтерському обліку.

План рахунків включає розділ I «Балансові рахунки» (класи 1-8) та розділ II «Позабалансові рахунки» (клас 9 та клас 0) [11].

Суб'єкти державного сектору можуть вводити аналітичні рахунки до субрахунків, згідно з Планом рахунків, який затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2013 р. № 1203.

Організація бухгалтерського обліку є певна система реєстрів обліку, порядку і способу реєстрації та узагальнення інформації. Бюджетні установи самостійно обирають відповідну форму бухгалтерського обліку.

Суб'єкти державного сектору використовують меморіально-ордерну, журнально-ордерну, автоматизовану форми ведення бухгалтерського обліку.

Меморіально-ордерна форма ґрунтується на застосуванні системи місячних накопичувальних відомостей – меморіальних ордерів.

Усього розроблено Міністерством фінансів України та наведено в Порядку складання типових форм меморіальних ордерів та інших облікових реєстрів суб'єктів державного сектору №755 від 08 вересня 2017 р. [11] 17 меморіальних ордерів.

Характеристика кожного меморіального ордеру у бюджетних установах наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Характеристика меморіальних ордерів у бюджетних установах [11]

Меморіальний ордер	Характеристика
1	2
Меморіальний ордер №1 «Накопичувальна відомість за касовими операціями»	Накопичувальна відомість за касовими операціями застосовується при обробці звітів касирів з метою систематизації оборотів у касі за поточний місяць. Кожен звіт касира заноситься до накопичувальної відомості за відповідними субрахунками одним рядком, тобто записуються всі обороти в касі з надходженням та витрачанням коштів.
Меморіальний ордер №2 «Накопичувальна відомість руху грошових коштів загального фонду на рахунках, відкритих в органах Державної казначейської служби України (банках)»	Накопичувальна відомість руху грошових коштів загального фонду в органах Державної казначейської служби (банках) використовується в обліку операцій з надходження на рахунок суб'єкта державного сектору асигнувань та здійснення касових видатків загального фонду.

1	2
<p>Меморіальний ордер №3 «Накопичувальна відомість руху грошових коштів спеціального фонду на рахунках, відкритих в органах Державної казначейської служби України (банках)»</p>	<p>Накопичувальна відомість руху грошових коштів спеціального фонду в органах Державної казначейської служби (банках) використовується для відображення в обліку операцій з надходження на рахунок суб'єкта державного сектору доходів та здійснення касових видатків спеціального фонду.</p>
<p>Меморіальний ордер №4 «Накопичувальна відомість за розрахунками з дебіторами»</p>	<p>У накопичувальній відомості за розрахунками з дебіторами ведеться облік розрахунків з різними підприємствами, установами та організаціями, які є дебіторами суб'єкта державного сектору.</p>
<p>Меморіальний ордер №5 «Зведення розрахункових відомостей із заробітної плати та стипендії»</p>	<p>У суб'єктів державного сектору, де виписується декілька розрахунково-платіжних відомостей, за підсумками цих відомостей складається зведення розрахункових відомостей із заробітної плати та стипендії. Записи в меморіальному ордері систематизуються за програмною класифікацією та найменуваннями суб'єктів державного сектору, що обслуговуються. При нарахуванні заробітної плати та стипендій за рахунок коштів спеціального фонду</p>

1	2
	записи систематизуються і за видами коштів спеціального фонду.
Меморіальний ордер №6 «Накопичувальна відомість за розрахунками з кредиторами»	У накопичувальній відомості за розрахунками з кредиторами ведеться облік розрахунків з різними підприємствами, установами та організаціями, які є кредиторами суб'єкта державного сектору.
Меморіальний ордер №7 «Накопичувальна відомість за розрахунками в порядку планових платежів»	У накопичувальній відомості за розрахунками в порядку планових платежів ведеться облік розрахунків за продуктами харчування, медикаментами та перев'язувальні матеріали, що здійснюються в порядку планових платежів.
Меморіальний ордер №8 «Накопичувальна відомість за розрахунками з підзвітними особами»	У накопичувальній відомості за розрахунками з підзвітними особами ведеться облік розрахунків з підзвітними особами в розрізі кодів економічної класифікації видатків.
Меморіальний ордер №9 «Накопичувальна відомість про вибуття та переміщення необоротних активів»	Накопичувальна відомість про вибуття та переміщення необоротних активів використовується для обліку вибуття та переміщення до інших установ, організацій та матеріально відповідальних осіб необоротних активів, до яких належать основні засоби, інші необоротні матеріальні

1	2
	активи, нематеріальні активи та інвестиційної нерухомості.
Меморіальний ордер №10 «Накопичувальна відомість про вибуття та переміщення малоцінних та швидкозношуваних предметів»	Накопичувальна відомість про вибуття та переміщення малоцінних та швидкозношуваних предметів використовується для обліку вибуття та переміщення до інших установ, організацій та матеріально відповідальних осіб малоцінних та швидкозношуваних предметів.
Меморіальний ордер №11 «Накопичувальна відомість про надходження продуктів харчування»	Накопичувальна відомість про надходження продуктів харчування використовується для обліку операцій про надходження продуктів харчування. Меморіальний ордер складається за результатами місяця в розрізі матеріально відповідальних осіб.
Меморіальний ордер №12 «Накопичувальна відомість про витрачання продуктів харчування»	Накопичувальна відомість про витрачання продуктів харчування використовується для обліку операцій про витрачання продуктів харчування протягом місяця. Меморіальний ордер складається в кінці місяця в розрізі матеріально відповідальних осіб.
Меморіальний ордер №13 «Накопичувальна відомість витрачання виробничих запасів»	Накопичувальна відомість витрачання виробничих запасів використовується для обліку операцій витрачання

1	2
	виробничих та інших запасів, крім продуктів харчування.
Меморіальний ордер №14 «Накопичувальна відомість нарахування доходів спеціального фонду суб'єктів державного сектору»	Накопичувальна відомість нарахування доходів спеціального фонду суб'єктів державного сектору використовується для обліку операцій нарахування доходів спеціального фонду, використовуючи рахунки 7-го класу.
Меморіальний ордер №15 «Зведення відомостей за розрахунками з батьками та утримання дітей»	Зведення відомостей відкривається виведенням залишку на початок місяця. Складається у централізованих бухгалтеріях на підставі відомостей за розрахунками з батьками.
Меморіальний ордер №16 «Накопичувальна відомостей позабалансового обліку»	У накопичувальній відомості позабалансового обліку ведеться облік надходження та вибуття в розрізі об'єктів позабалансового обліку.
Меморіальний ордер №17	Меморіальний ордер застосовується для відображення операцій, що не фіксуються в меморіальних ордерах №1-16, та для операцій, за якими непотрібно складати накопичувальні відомості та зведення.

У Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» для відображення вибуття та переміщення необоротних активів застосовують меморіальний ордер № 9, який наведено у додатку В.

Кожен меморіальний ордер призначений для обліку окремих видів фінансово-господарської діяльності. Меморіальні ордери підписуються виконавцями, особою, що їх перевірила та головним бухгалтером. Після перевірки головним бухгалтером,

записи з меморіальних ордерів, у вигляді відповідної кореспонденції рахунків, дані переносяться до книги “Журнал-головна”. Узагальнюючим регістром синтетичного обліку є «Журнал-головна».

Журнально-ордерна форма обліку багато в чому подібна до меморіально-ордерної, а тому її часто вважають різновидом або спрощеним варіантом. Водночас, суттєвою відмінністю журнал-ордерної форми обліку від меморіально-ордерної є те, що в одному обліковому регістрі — Журнал-головній книзі в одному процесі на синтетичних рахунках суміщені хронологічні та систематичні записи, які відображено на рисунку 1.3 [56].

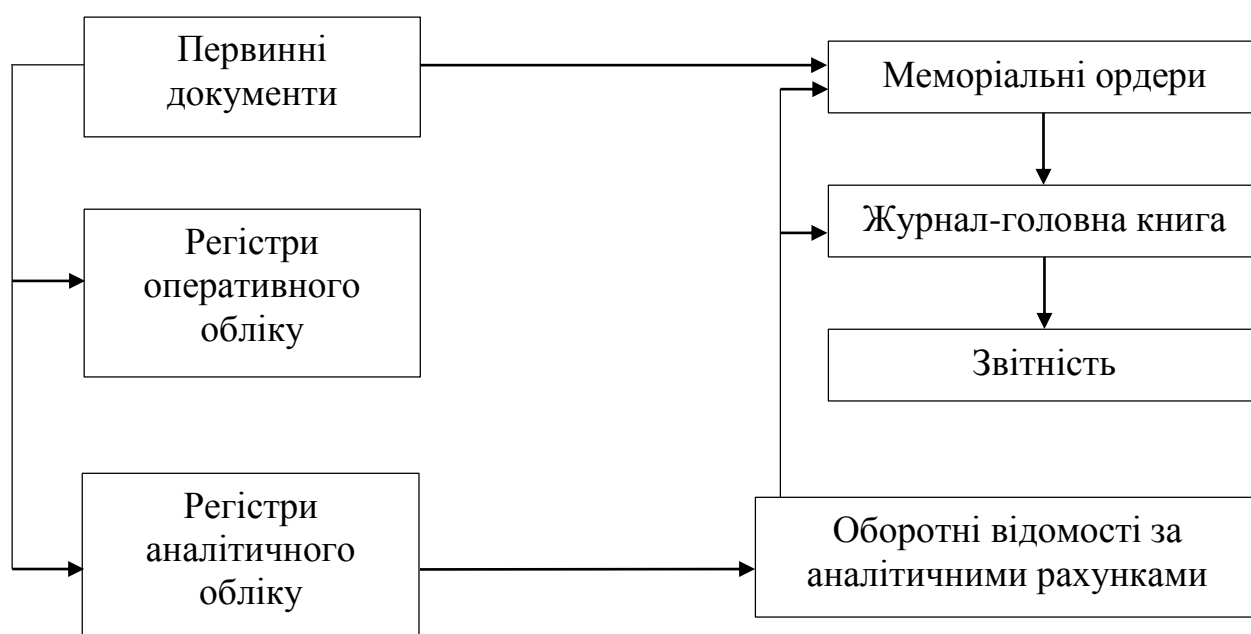

Рисунок 1.3 - Схема журнал-головної форми обліку в бюджетних установах

Ведення бухгалтерського обліку, здійснення контролю за виконанням кошторисів, а також складання звітності в бюджетних установах покладається на бухгалтерію, яка, як правило, є самостійною службою і має свою структуру.

Основні вимоги до бухгалтерської служби бюджетної установи викладені в Типовому положенні про бухгалтерську службу бюджетної установи, яке затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26.01.2011 № 59 [13].

Це положення визначає завдання та функції бухгалтерської служби, повноваження головного бухгалтера та вимоги до його професійно-кваліфікаційного рівня.

Оцінка виконання головним бухгалтером своїх повноважень проводиться відповідно до Порядку проведення оцінки виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень, яке затверджено наказом Міністерства фінансів України від 01.12.2011 № 1537 [14].

Здійснення бухгалтерського обліку в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» відбувається у відділі бухгалтерського обліку, звітності та економіки, фінансування на чолі з головним бухгалтером.

Головному бухгалтеру підпорядковуються підрозділи, а саме:

- планово-фінансовий підрозділ;
- підрозділ господарської частини;
- підрозділ заробітної плати;
- підрозділ контролю основних засобів та матеріального забезпечення;
- каса.

Планово-фінансовий підрозділ – це структурний підрозділ відділу бухгалтерського обліку, звітності та економіки, фінансування Національного університету, який підпорядковується заступнику головного бухгалтера, економісту першої категорії та економісту.

Підрозділ господарської частини являється структурним підрозділом університету, який відповідає за господарське забезпечення навчального процесу, за утримання у відповідному санітарному та гігієнічному стані навчальних, службових та побутових приміщень, який підпорядковується заступнику головного бухгалтера, бухгалтеру першої категорії, бухгалтеру другої категорії, бухгалтеру.

Підрозділ заробітної плати – це структурний підрозділ університету, який підпорядковується провідному бухгалтеру та бухгалтеру першої категорії.

Основними функціями підрозділу основних засобів та матеріального забезпечення є: забезпечення учбового процесу та життєдіяльності університету, своєчасне забезпечення всіма видами матеріальних засобів підрозділів університету (будматеріали, меблі, сантехнічне обладнання, інвентар, інше) та контроль за їх правильним використанням, організація належної експлуатації споруд, будівель, тощо. Даний підрозділ підпорядковується провідним бухгалтером, бухгалтером першої категорії та бухгалтером.

Каса – це окремий підрозділ відділу бухгалтерського обліку, звітності та економіки, фінансування, який здійснює свою діяльність та має у своєму розпорядженні грошові кошти. Каса безпосередньо підпорядковується касиру.

Схема організаційно-управлінської структури відділу бухгалтерського обліку, звітності та економіки, фінансування наведено на рис.1.4.

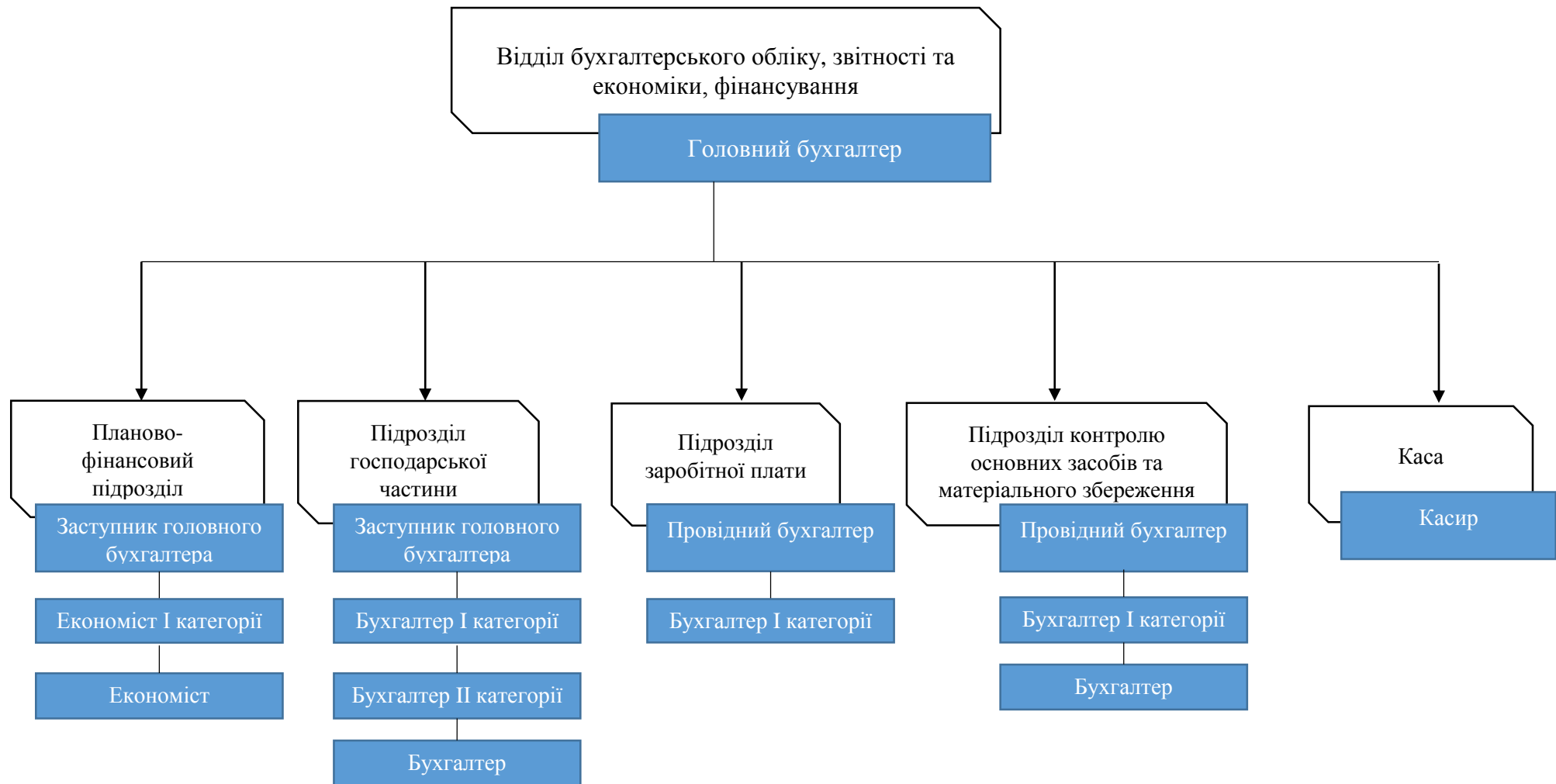

Рисунок 1.4 - Організаційно-управлінська структура відділ бухгалтерського обліку звітності та економіки, фінансування
 Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

1.3 Аналіз основних показників університету

Фінансування Університету здійснюється за рахунок коштів державного бюджету на умовах державного замовлення на оплату послуг з підготовки фахівців, науково-педагогічних і наукових кадрів та за рахунок інших джерел з дотриманням принципів цільового та ефективного використання коштів, публічності та прозорості в прийнятті рішень.

Розміри бюджетних призначень на підготовку фахівців з вищою освітою, а також на підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів установлюються на відповідний рік.

Кошти університету обов'язково включають витрати, пов'язані з розвитком матеріально-технічної і лабораторної бази, із забезпеченням ліцензованими програмними продуктами для провадження освітньої і наукової діяльності, а також з проходженням виробничих і переддипломних практик здобувачами освіти.

Фінанси, отримані університетом як плата за навчання, підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів або за надання освітніх послуг, не можуть бути вилучені в дохід державного або місцевих бюджетів.

Доходи (прибутки) бюджетної установи або їх частина не розподіляються серед засновників, працівників, членів органів управління та інших пов'язаних з ними осіб та використовуються виключно для фінансування видатків на утримання університету.

Суб'єкти державного сектору самостійно розпоряджаються доходами та іншими надходженнями, одержаними від надання дозволених законодавством платних послуг.

З метою оцінки фінансування, забезпеченості установи різними засобами та повноти їх використання, було проведено розрахунки, які наведено у таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Основні показники фінансово-господарської діяльності Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» за 2019 – 2020 рік (Додаток Д, Ж, К, Л, М, Н)

Показники	Одиниця виміру	Джерела інформації	2019 рік	2020 рік	Відхилення	
					Абсолютне відхилення, грн.	Темп зростання, %
1	2	3	4	5	6	7
1. Активи						
Активи на кінець року	грн.	Ф.1-дс, ряд 1300, гр.4	121180832	118765019	-2415813	98,01
Нефінансові активи	грн.	Ф.1-дс, ряд 1095, гр.4	109661570	109409109	-252461	99,77
Основні засоби						
залишкова вартість	грн.	Ф.1-дс, ряд 1000, гр.4	94927579	94698771	-228808	99,76
первісна вартість	грн.	Ф.1-дс, ряд 1001, гр.4	260304263	263810088	3505825	101,35
знос	грн.	Ф.1-дс, ряд 1002, гр.4	165376684	169111317	3734633	102,26

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5	6	7
2. Зобов'язання						
Зобов'язання - усього	грн.	Ф.1-дс, ряд 1595, гр.4	8811303	7943329	-867974	90,15
Довгострокові зобов'язання	грн.	Ф.1-дс, ряд 1500, гр. 4	-	-	-	-
за кредитами	грн.	Ф. 1-дс, ряд 1510, гр. 4	4878	506	-4372	10,37
Поточні зобов'язання						
за платежами до бюджету	грн.	Ф.1, ряд 1540, гр. 4	51485	217159	165674	421,79
за розрахунками за товари, роботи, послуги	грн.	Ф.1-дс, ряд 1545, гр.4	118633	129393	10760	109,07
за одержаними авансами	грн.	Ф.1-дс, ряд 1555, гр.4	16494	43759	27265	265,30
за розрахунками з оплати праці	грн.	Ф.1-дс, ряд 1560, гр.4	94206	80832	-13374	85,80

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5	6	7
за розрахунками із соціального страхування	грн.	Ф.1-дс, ряд 1565, гр.4	-	-	-	-
інші поточні зобов'язання	грн.	Ф.1-дс, ряд 1575, гр.4	8525607	7471680	-1053927	87,64
3. Власний капітал						
Власний капітал - усього: у тому числі	грн.	Ф.1-дс, ряд 1495, гр.4	100689743	98280210	-2409533	97,61
Внесений капітал	грн.	Ф.1-дс, ряд.1400 гр.4	233920751	237278241	3357490	101,44
Капітал у дооцінках	грн.	Ф.1-дс, ряд.1410 гр.4	8376891	8376891	0	100
Фінансовий результат	грн.	Ф.1-дс, ряд1420 гр.4	-151717367	-157484390	-5767023	103,80

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5	6	7
Середньорічна вартість капіталу	грн.	½*(Ф.1-дс, ряд.1495 гр.3+ ряд.1495 гр.4)	99063713	99484976,5	421263,5	100,43
4. Аналіз джерел формування запасів						
Наявність власних оборотних коштів	грн.	Ф.1-дс, Розд.1П – Род.1А	-8971827	-11128899	-2157072	124,04
Коефіцієнт співвідношення фінансових і нефінансових активів		Ф.1-дс, Розд.2А / Розд.1А	0,10	0,09	-0,01	90
5. Фінансові результати						
Доходи	грн.	Ф.2-дс, р 2200, гр. 3	169563830	167177936	-2385894	98,59
Бюджетні асигнування	грн.	Ф.2-дс, р 2010, гр. 3	103717325	103735865	18540	100,02
Витрати	грн.	Ф.2-дс, р 2380, гр. 3	167351783	165611654	-1740129	98,96

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5	6	7
Інші витрати за необмінними операціями	грн.	Ф.2-дс, р 2310, гр. 3	15135392	16057515	922123	106,09
Профіцит/дефіцит	грн.	Ф.2-дс, р 2390, гр. 3	2212047	1566282	-645765	70,81
6. Аналіз грошових коштів						
Надходження від операційної діяльності	грн	Ф.3-дс, р 3095, гр. 3	176044821	171591590	-4453231	97,47
Витрати від операційної діяльності	грн	Ф.3-дс, р 3190, гр. 3	178488430	168989521	-9498909	94,68
Надходження від інвестиційної діяльності	грн	Ф.3-дс, р 3240, гр. 3	3357490	7474212	4116722	222,61

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5	6	7
Витрати від інвестиційної діяльності	грн	Ф.3-дс, р 3290, гр. 3	3357490	6522069	3164579	194,25
7. Показники аналізу фінансового стану бюджетних установ						
Коефіцієнт фінансової стабільності		Розд. 1 П/ (Розд 2 П + Розд 3 П)	11,43	12,37	0,94	108,22
Коефіцієнт фінансової незалежності		Роз 1 П / Валюта балансу	8,62	7,84	-0,78	90,95
Коефіцієнт маневреності власного капіталу		Роз 2 А /Роз 1 П	0,11	0,10	-0,01	90,91
Коефіцієнт забезпечення		Роз 1 П/ Роз 1 А	0,92	0,90	-0,02	97,83

Продовження табл. 1.2

1	2	3	4	5	6	7
нерухомим майном						
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів		Ф 1 гр.4 ряд 1000/ряд 1300	0,78	0,80	0,02	102,56
Коефіцієнт зносу основних засобів (Кз)		Ф 1 гр.4 ряд 1002/ряд 1001	0,64	0,64	-	100
Коефіцієнт придатності основних засобів		Кп=1-Кз	0,37	0,36	-0,01	97,30

Проаналізуємо кожен показник господарської діяльності установи.

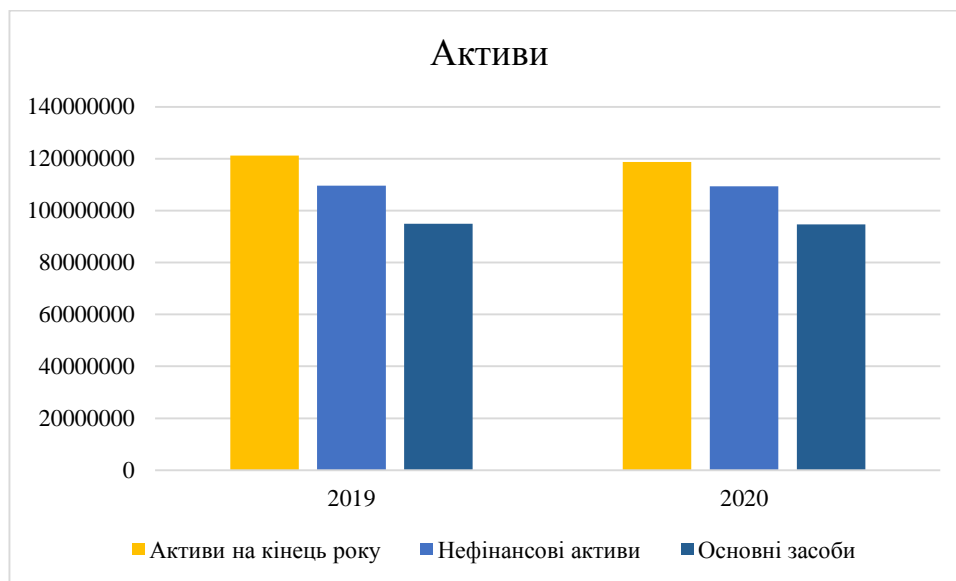

Рисунок 1.5 – Динаміка активів університету за 2019 – 2020 роки, грн.

За даними рисунка 1.5 можна дійти висновку, що загальна сума активів на кінець 2020 року становила 118765019 грн. та зменшилася на 2415813 грн.

Активи установи складаються з двох видів: нефінансові активи та основні засоби. Найбільш питому вагу займають нефінансові активи. Так станом на кінець 2020 року вони становили 109409109 грн. і у порівнянні з 2019 роком зменшилися на 252461 грн.

Основні засоби станом на кінець 2020 року становили 94698771 грн. та зменшилися у порівнянні з 2019 роком на 228808 грн. Зменшення балансової вартості основних засобів відбулося за рахунок збільшення нарахованого зносу.

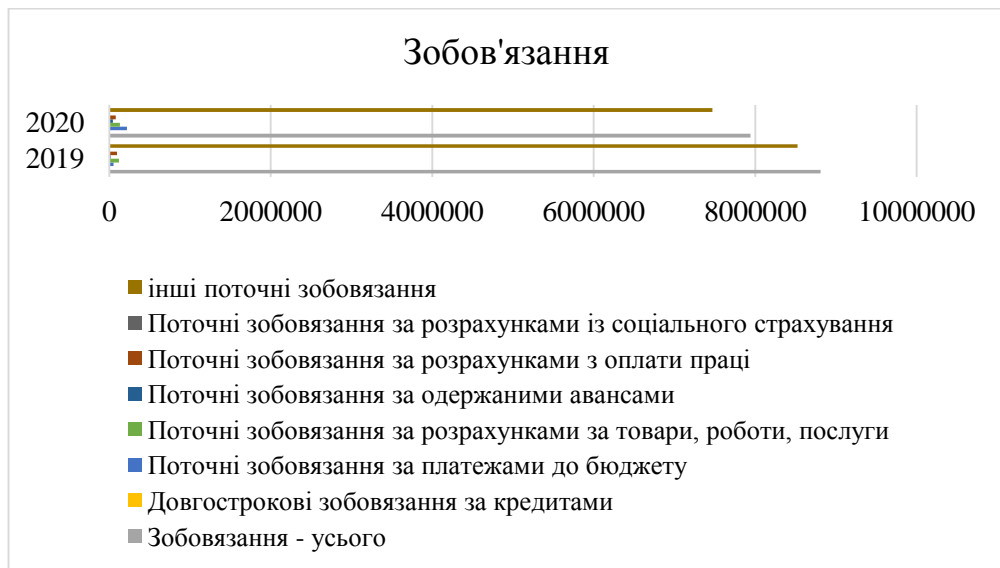

Рисунок 1.6 – Динаміка зобов'язань університету за 2019 – 2020 роки, грн.

За даними рисунку 1.6 можемо зробити висновок, що усього зобов'язання установи на кінець 2020 року становили 7943329 грн. та зменшилися порівняно з 2019 роком на 867974 грн.

Зобов'язання установи мають у своєму складі довгострокові зобов'язання за кредитами та поточні зобов'язання.

Довгострокові зобов'язання за кредитами на кінець 2020 року становили 506 грн. та зменшилися на 4372 грн., що є позитивною динамікою установи.

Поточні зобов'язання за платежами до бюджету на кінець 2020 року становлять 217159 грн. та збільшилися на 165674 грн. Зобов'язання за розрахунками за товари, роботи, послуги на кінець 2020 року становили 129393 грн. та збільшилися у порівнянні з 2019 роком на 10760 грн. Поточні зобов'язання за одержаними авансами на кінець 2020 року – 43759 грн. і у порівнянні з 2019 роком збільшилися на 27265 грн., що є негативною динамікою.

За розрахунками з оплати праці на кінець 2020 року в установі становили 80832 грн. та зменшилися у порівнянні з 2019 роком на 13374 грн., а інші поточні зобов'язання також зменшилися у порівнянні з 2019 роком на 1053927 грн.

Рисунок 1.7 – Динаміка власного капіталу за 2019 – 2020 роки, грн.

Проаналізувавши рисунок 1.7, можемо дійти висновку, що власний капітал установи на кінець 2020 року становив 98280210 грн. та зменшився на 2409533 грн.

У складі власного капіталу установи є: внесений капітал та капітал у дооцінках.

Внесений капітал на кінець 2020 року становив 237278241 грн. та збільшився у порівнянні з 2019 роком на 3357490 грн.

Порівнюючи капітал у дооцінках за 2019 – 2020 роки, можемо зробити висновок, що за цей період він не змінився. Також за цей період не змінилося цільове фінансування.

Середньорічна вартість капіталу на кінець 2020 року становила 99484976,5 грн. та збільшилася на 421263,5 грн.

Рисунок 1.8 –Динаміка фінансового результату установи за 2019 – 2020 роки, грн.

За даними рисунку 1.8 фінансовий результат установи залежить від доходів та витрат.

Доходи у свою чергу на кінець 2020 року становили 167177936 грн. та зменшилися на 2385894 грн. Бюджетні асигнування у порівнянні з 2019 роком у 2020 році збільшилися на 18540 грн.

Витрати на кінець 2020 року становили 165611654 грн. та зменшилися на 1740129 грн. Інші витрати за необхідними операціями на кінець 2020 року становили 16057515 грн. та збільшилися у порівнянні з 2019 роком на 922123 грн.

Виходячи з цих даних, можемо спостерігати, що у 2020 році відбувся дефіцит, хоча у 2019 році був профіцит.

Рисунок 1.9 – Динаміка грошових коштів установи за 2019 – 2020 роки, грн.

Проаналізувавши дані на рисунку 1.9 можемо зробити висновок, грошові кошти установи надходять як від операційної, так і від інвестиційної діяльності.

Надходження від операційної діяльності на кінець 2020 року становили 171591590 грн. та зменшилися у порівнянні з 2019 роком на 4453231 грн. Надходження від інвестиційної діяльності на відмінну від операційної діяльності збільшилися у 2020 році на 4116722 грн.

На рисунку 1.8 також можна побачити витрати установи як від операційної так і від інвестиційної діяльності.

Витрати від операційної діяльності на кінець 2020 року становили 168989521 грн. та зменшилися на 9498909 грн., а витрати від інвестиційної діяльності навпаки – у 2020 році збільшилися на 3164579 грн.

Університет є державним закладом вищої освіти, який фінансується із бюджету та має чітку організаційну структуру.

Організація бухгалтерського обліку і його ведення покладено на проректора з навчально-педагогічної роботи та економічного розвитку у підпорядкування, якої знаходиться і бухгалтерська служба. Організація бухгалтерського обліку здійснюється відповідно до нормативно-правових документів державного сектору економіки.

Аналіз основних показників свідчить про ефективне використання майна університету і спрямований на мінімізацію витрат діяльності.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ

2.1 Сутність, класифікація та завдання бухгалтерського обліку основних засобів

Необоротні активи бюджетних установ включають у свій склад основні засоби, інші матеріальні активи та нематеріальні активи. Найбільшу питому вагу необоротних активів займають основні засоби.

Нормативно-правовою базою формування інформації про основні засоби в бухгалтерському обліку та звітності бюджетних установ є:

- Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби», яке затверджене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 №1202 [9];

- Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб'єктів державного сектору, яке затверджене Міністерством фінансів України від 23.01.2015 № 11 [7];

- Порядок складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору, який затверджено наказом Міністерства фінансів України від 13.09.2016 №818 [10].

Основні засоби, згідно з Національним положенням (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби» - це матеріальні активи, які утримуються для використання їх у діяльності установи для досягнення поставленої мети та задоволення потреб суб'єктів державного сектору.

Строк корисної дії основних засобів бюджетні установи встановлюють самостійно з моменту їх придбання. При визначені строку корисної дії слід урахувати фізичний та моральний знос основних засобів.

Як зазначила Нашкерська М.М. у своїй статті, основні засоби бюджетної установи мають характерну особливість – вони не беруть участь у виробництві матеріальних благ, а використовуються у процесі створення і надання нематеріальних послуг, а з точки зору фізичного стану є можливість багаторазово та безперервно використовувати протягом тривалого періоду часу [44]. Їх класифікують за ознаками, які наведено у таблиці 2.1.

Класифікація основних засобів у бюджетній установі

Ознака	Основні засоби
1	2
За галузевою приналежністю	заклади охорони здоров'я, заклади освіти, науки, культури, заклади охорони і правопорядку
За участю у діяльності установи	активну і пасивну частини
За ступенем використання	ті, що використовуються в процесі здійснення діяльності установи; ті, що перебувають у запасі; ті, що не використовуються в діяльності установи (придбані, але не введені в експлуатацію з різних причин)
За приналежністю	власні основні засоби установи та орендовані
За джерелами фінансування виділяють основні засоби, придбані за кошти	загального фонду та спецфонду. Отримані безоплатно

Основні засоби класифікують не тільки за ознаками, а й за групами, а саме: основні засоби та інші необоротні матеріальні активи.

До основних засобів входять:

- земельні ділянки;
- капітальні витрати на поліпшення земель, пов'язані з будівництвом;
- будівлі, споруди та передавальні пристрої;
- машини та обладнання;
- транспортні засоби;
- інструменти, прилади, інвентар (меблі);
- тварини та багаторічні насадження;

- інші основні засоби.

Інші необоротні матеріальні активи у своєму складі мають бібліотечні фонди, музейні фонди, малоцінні необоротні матеріальні активи, тимчасові споруди, природні ресурси, інвентарна тара, предмети прокату.

Завданнями бухгалтерського обліку основних засобів у бюджетних установах є:

- правильне документальне оформлення та своєчасне відображення в регістрах бухгалтерського обліку надходження, переміщення, вибуття, зносу, ремонту і модернізації всіх основних засобів, що належать установі, в тому числі й зданих в оренду;
- контроль за збереженням основних засобів та ефективним їх використанням;
- виявлення непотрібних установі основних засобів з метою їх реалізації або передачі іншим організаціям;
- достовірна оцінка основних засобів в обліку та звітності бюджетної установи.

Підставою для бухгалтерського обліку основних засобів є первинні документи.

Первинні документи – це документ, який містить первинні дані про господарські операції основних засобів.

Бухгалтерський облік основних засобів повинен забезпечити правильне оформлення та своєчасне відображення в облікових регістрах господарські операції з основними засобами.

Документальне оформлення здійснюється згідно з Порядком складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору, який затверджено наказом Міністерства фінансів України № 818 від 13.09.2016 р [10].

Залежно від характеру операції та технології обробки даних до первинних документів можуть бути включені додаткові реквізити: ідентифікаційний код підприємства, установи з Державного реєстру, номер документа, підстава для здійснення операцій, дані про документ, що засвідчує особу-одержувача тощо.

Первинні документи, складені в електронній формі, застосовуються у бухгалтерському обліку за умови дотримання вимог законодавства про електронні документи та електронний документообіг.

Неістотні недоліки в документах, що містять відомості про господарську операцію, не є підставою для невизнання господарської операції, за умови, що такі недоліки не перешкоджають можливості ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції, та містять відомості про дату складання документа, назву підприємства, від імені якого складено документ, зміст та обсяг господарської операції тощо.

Графік документообігу – це шлях проходження документів із вказаного місця та точного часу його перебування їх на кожному етапі опрацювання.

Основні засоби надходять до бюджетних установ шляхом придбання за рахунок коштів загального чи спеціального фондів за системою тендерних торгів, капітального будівництва, у вигляді гуманітарної допомоги, централізованого постачання. Документальне оформлення надходження основних засобів не має жодних відмінностей від аналогічних операцій у сфері підприємницької діяльності[20].

Первинний облік основних засобів у бюджетних установах здійснюється за допомогою первинних документів, а саме:

- ОЗ-1 (бюджет) “Акт прийняття-передачі основних засобів”;
- ОЗ-2 (бюджет) “Акт прийняття-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об’єктів”;
- ОЗ-3 (бюджет) “Акт про списання основних засобів”;
- ОЗ-4 (бюджет) “Акт про списання автотранспортних засобів”;
- ОЗ-5 (бюджет) “Акт про списання з балансу бюджетних установ і організацій вилученої з бібліотеки літератури”;
- ОЗ-6 (бюджет) “Інвентарна картка обліку основних засобів в бюджетних установах”;
- ОЗ-8 (бюджет) “Інвентарна картка обліку основних засобів в бюджетних установах (для тварин і багаторічних насаджень)”;
- ОЗ-9 (бюджет) “Інвентарна картка групового обліку основних засобів в бюджетних установах”;

- ОЗ-10 (бюджет) “Опис інвентарних карток з обліку основних засобів”;
- ОЗ-11 (бюджет) “Інвентарний список основних засобів”;
- ОЗ-12 (бюджет) “Відомість нарахування зносу на основні засоби”.

Форма ОЗ-1 (бюджет) “Акт прийняття-передачі основних засобів” складається на кожний об’єкт основного засобу, який надходить до установи шляхом придбання чи безоплатно отриманих. Оформлюється у двох примірниках. Перший примірник складається для установи, яка здає об’єкт основного засобу, а другий – для установи, яка приймає об’єкт.

Форма ОЗ-2 (бюджет) “Акт прийняття-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об’єктів” використовується для приймання-здачі основних засобів після капітального ремонту, реконструкції чи модернізації. Складається як правило у двох примірниках. Перший примірник здається у бухгалтерію установи, а другий примірник залишається на підприємстві, яке здійснювало ремонт.

Форма ОЗ-3 (бюджет) “Акт про списання основних засобів” оформлюється для списання окремих інвентарних об’єктів у разі повної чи часткової ліквідації. Складається у двох примірниках: перший – передається у бухгалтерію, другий – залишається у матеріально-відповідальній особі, яка має право здати об’єкт на склад металобрухту.

Форма ОЗ-4 (бюджет) “Акт про списання автотранспортних засобів” оформлюється для відображення вибуття транспортних засобів внаслідок зносу, морального старіння, знищення у результаті аварії, тощо. Дана форма складається у двох примірниках.

Форма ОЗ-5 (бюджет) “Акт про списання з балансу бюджетних установ і організацій вилученої з бібліотеки літератури” складається для відображення вибуття книг з бібліотек. Оформлюється у двох примірниках. Опис для списання здійснюється під час інвентаризації книжкових фондів і виявлення застарілих видань.

Форма ОЗ-6 (бюджет) “Інвентарна картка обліку основних засобів в бюджетних установах” застосовується для обліку будинків, споруд, передавальних пристроїв, тощо. Дана форма відкривається в бухгалтерії на кожний об’єкт і

заповнюється на підставі даних акту приймання-передачі основних засобів (ОЗ-1 (бюджет)).

Форма ОЗ-8 (бюджет) “Інвентарна картка обліку основних засобів в бюджетних установах (для тварин і багаторічних насаджень)” призначена для обліку робочої худоби чи багаторічних насаджень. У ній наводиться індивідуальна характеристика тварин. Багаторічні насадження обліковуються за інвентарними об’єктами із зазначенням виду і кількості.

Форма ОЗ-9 (бюджет) “Інвентарна картка групового обліку основних засобів в бюджетних установах” використовується для групового обліку однотипних об’єктів основних засобів.

Форма ОЗ-10 (бюджет) “Опис інвентарних карток з обліку основних засобів” відкривається для реєстрації відкритих інвентарних карток. Опис складається в бухгалтерії для контролю за зберігання інвентарних карток.

Форма ОЗ-11 (бюджет) “Інвентарний список основних засобів” призначена для здійснення обліку основних засобів за місцем знаходження чи місцем експлуатації.

Форма ОЗ-12 (бюджет) “Відомість нарахування зносу на основні засоби” використовується для відображення зносу по кожному об’єкту основних засобів на підставі даних інвентарних карток.

Відділ бухгалтерського обліку, звітності, економіки та фінансування Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» застосовує для ведення бухгалтерського обліку програмний продукт власної розробки на основі програми 1С.

Перевагою даної програми є те, що вона динамічна, підлаштовується під зміни в часі не втрачаючи основні дані, при чому кожен пакет документів зберігається в окремому файлі. Є можливість створення резервної копії та захист інформації, кожен користувач має свій інтерфейс і доступ відповідно до поставлених посадових обов’язків.

У кожній комп’ютерній програмі для бухгалтерського обліку є недоліки. Програма для ведення бухгалтерського обліку університету також без виключення.

Вона має такі недоліки:

- захист користувача не дуже надійний;

- не має можливості табличної зберігання інформації в сучасному форматі ексель .xls;
- має застарілий інтерфейс;
- немає повного набору автоматичних операцій типових проводок, що вимагає деякі рідкісні операції проводити вручну.

2.2 Визнання та оцінка основних засобів

Для того, щоб визнати основні засоби активом потрібно встановити чи існує ймовірність отримання суб'єктом бухгалтерського обліку в державному секторі майбутніх економічних вигід, пов'язаних з його використанням, або він має потенціал корисності для суспільства; вартість об'єкта основних засобів може бути визначена.

Оцінка основних засобів – це складова, яка бере участь у формуванні облікової, економічної інформації. Вона має такі функції:

- визначення критеріїв визнання активів, капіталу, зобов'язань, доходів та витрат;
- вимірювання вартості об'єктів бухгалтерського обліку;
- основний інструментарій визначення вартості капіталу;
- створення відповідних якісних характеристик облікової інформації;
- забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності;
- прогнозування з використанням модифікацій майбутньої оцінки;
- обчислення економічного ефекту діяльності суб'єкта в процесі управління в результаті взаємодії із зовнішнім і внутрішнім середовищем.

При оприбуткуванні об'єкт основних засобів оцінюється за первісною вартістю, якою є:

- вартість придбання у разі придбання за плату;
- собівартість виробництва у разі самостійного виготовлення (створення);
- справедлива вартість у разі отримання без оплати від фізичних та юридичних осіб (крім суб'єктів державного сектору);
- первісна (переоцінена) вартість основних засобів у разі отримання без оплати від суб'єктів державного сектору;

- залишкова вартість переданого об'єкта основних засобів у разі отримання у результаті обміну на інший актив;

- умовна вартість у разі відсутності активного ринку [56].

У разі придбання основних засобів до первісної їх вартості відносять витрати, а саме:

- витрати на транспортування, установку, монтаж, тощо;
- кошти, які сплачуються постачальникам та підрядникам;
- сума ввізного мита;
- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;
- сума непрямих податків.

Витрати, що поліпшують роботу основних засобів збільшують первісну вартість протягом усього строку їх використання.

Але не тільки основні засоби оцінюються за первісною вартістю, а й за справедливою, переоціненою та за вартістю, що амортизується.

Справедлива вартість – це вартість, за якою суб'єкти державного сектору можуть продати або сплатити зобов'язання за звичайних умов на певну дату. Застосовується для формування первісної вартості у разі безоплатно отриманих основних засобів від фізичних та юридичних осіб у тому випадку, коли відсутня інформація про первісну вартість основних засобів. Оцінку для визначення справедливої вартості проводить виключно організація оціночної діяльності, а видатки на проведення відносяться на поточні видатки бюджетної установи.

Переоцінка основних засобів господарська операція, яка спрямована на приведення залишкової вартості основних засобів до рівня справедливої вартості на річну дату балансу. Переоцінена вартість – це вартість основних засобів після переоцінки. Рішення про переоцінку основних засобів може приймати суб'єкт бухгалтерського обліку в державному секторі у разі, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на річну дату балансу. У разі переоцінки об'єкта основних засобів здійснюється одночасна переоцінка всіх об'єктів групи основних засобів, до якої належить цей об'єкт. Переоцінка основних засобів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату балансу суттєво не відрізнялася від справедливої вартості. Порогом суттєвості для

проведення переоцінки об'єктів основних засобів приймається величина, що дорівнює 10-відсотковому відхиленню залишкової вартості об'єктів основних засобів від їх справедливої вартості [56].

Амортизація – це системний розподіл вартості основних засобів протягом строку корисного їх використання. Об'єктом амортизації є вартість, що амортизується.

Вартість, що амортизується у своєму складі має первісну вартість або переоцінену вартість основних засобів з вирахуванням ліквідаційної вартості.

Суб'єкти державного сектору здійснюють нарахування амортизації основних засобів протягом строку експлуатації. Усього існує п'ять методів нарахування амортизації основних засобів, а саме:

- прямолінійний метод;
- метод зменшення залишкової вартості;
- метод прискореного зменшення залишкової вартості;
- кумулятивний метод;
- виробничий метод.

Прямолінійний метод нарахування амортизації основних засобів найпростіший та найбільш поширений метод. Для нарахування амортизації за цим методом застосовують таку формулу:

$$A = (ПВ-ЛВ)/Т, \quad (2.1)$$

де ПВ – первісна вартість;

ЛВ – ліквідаційна вартість;

Т – строк корисного використання.

Цей метод передбачає рівномірно розподілити вартість, яка амортизується на строк експлуатації. Недоліком прямолінійного методу є те, що він не враховує вплив факторів, а саме: моральний знос основних засобів, виробнича потужність у різні роки експлуатації, збільшення витрат на ремонт в останні роки корисного використання.

Сутність методу зменшення залишкової вартості полягає в тому, що в перший рік експлуатації основних засобів сума амортизації буде найбільшою. Кожного

року вона буде зменшуватися і на останній рік експлуатації сума амортизації буде найменшою. Для нарахування амортизації даним методом використовуємо формулу:

$$A = 3B \times \left(1 - \sqrt[n]{\frac{ЛВ}{ПВ}}\right), \quad (2.2)$$

де $3B$ – залишкова вартість;

n – строк корисного використання;

ЛВ – ліквідаційна вартість;

ПВ – первісна вартість.

Недоліком даного методу є те, що він передбачає обов'язкову наявність ліквідаційної вартості, необхідної для розрахунку річної норми амортизації.

Метод прискореного зменшення залишкової вартості застосовують тоді, коли планують, що ефективність об'єкта основних засобів на початок експлуатації буде набагато вищою, ніж на кінець строку корисного використання. Даний метод нарахування амортизації здійснюється за такою формулою:

$$A = 3B \times \frac{2}{n}, \quad (2.3)$$

де $3B$ – залишкова вартість;

n – строк корисного використання.

Перевагами методу прискореного зменшення залишкової вартості є те, що основна частина суми амортизації припадає на перші роки експлуатації.

Недоліками даного методу є:

- складність розрахунку;
- не дозволяє відобразити реальний фінансовий стан;
- при перших роках експлуатації собівартість основних засобів завищується.

Кумулятивний метод нарахування амортизації основних засобів відноситься до групи прискорених методів, отже всі принципи нарахування полягають у тому, що значна частка суми амортизації накопичується протягом перших років експлуатації. Даний метод нараховує амортизацію за формулою:

$$A = (ПВ-ЛВ) \times \frac{К}{С}, \quad (2.4)$$

де ПВ – первісна вартість;

ЛВ – ліквідаційна вартість;

К – кількість років до кінця строку експлуатації;

С – сума чисел років експлуатації об'єкта.

Перевагами кумулятивного методу є те, що зменшення амортизаційних сум відбувається рівномірно, а недоліком є те, що сума амортизації не залежить від обсягів виробленої продукції. Це не дає змогу реально розрахувати собівартість.

Виробничий метод нарахування амортизації, як правило, застосовується до активної частини основних засобів, які експлуатуються нерівномірно.

Нарахування суми амортизації за цим методом здійснюється за формулою:

$$A = Q_0 \times \frac{ПВ-ЛВ}{Q}, \quad (2.5)$$

де Q_0 – фактичний обсяг продукції за звітний період;

ПВ – первісна вартість;

ЛВ – ліквідаційна вартість;

Q – обсяг продукції за весь строк експлуатації об'єкта.

Перевагою даного методу є те, що можна реально оцінити стан об'єкту основних засобів та суму амортизації, яка пропорційна обсягу продукції. Але є недоліки виробничого методу, а саме, застосування пов'язане з трудностю визначення виробітку окремих об'єктів основних засобів.

У Положенні про облікову політику та організацію бухгалтерського обліку Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» у розділі 12 зазначено, що нарахування амортизації здійснюється на річну дату балансу прямолінійним методом, протягом строку корисного використання, починаючи з місяця, наступним місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання та введений в експлуатацію.

2.3 Синтетичний та аналітичний облік основних засобів у бюджетній установі

Синтетичний облік є узагальненим і він надає лише інформацію про загальну вартість основних засобів. Дані синтетичного обліку основних засобів, а саме залишки про них наводяться у балансі за трьома ознаками: первісна вартість, сума нарахованого зносу та залишкова вартість основних засобів, яка включається у підсумок першого розділу активу балансу і відповідно у валюту балансу.

Для ведення синтетичного обліку основних засобів відкриваються рахунки, а саме: 10 «Основні засоби», 13 «Капітальні інвестиції» та 14 «Знос (амортизація) необоротних активів», до кожного з яких відкриваються відповідні субрахунки згідно з планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі №1203, який затверджено наказом Міністерства фінансів України 31.12.2013 р [12].

На рис. 2.1 наведено призначення рахунку 10 «Основні засоби» у бюджетних установах.

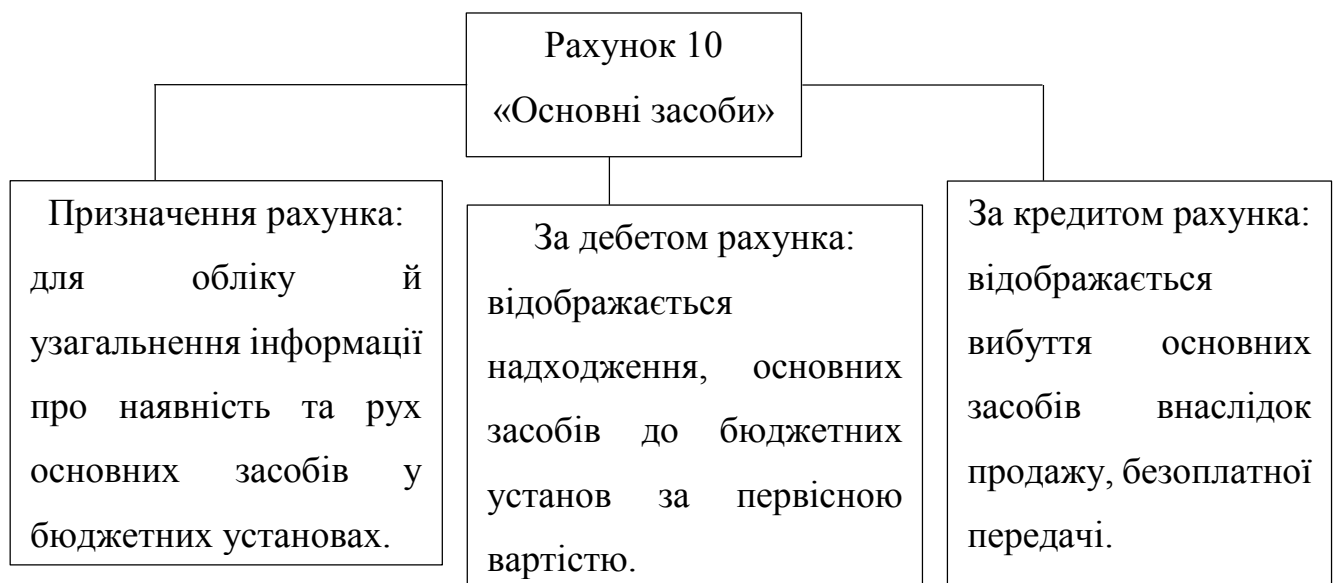

Рисунок 2.1 – Призначення рахунку 10 «Основні засоби»

За дебетом рахунку 10 «Основні засоби» відображається оприбуткування, надходження до бюджетних установ об'єктів основних засобів за первісною вартістю. Крім оприбуткування, по дебету відображається збільшення первісної вартості внаслідок поліпшення об'єктів, а саме: модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція, тощо.

За кредитом рахунку відображається вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі, а також зменшення вартості внаслідок часткової ліквідації об'єкта основних засобів або його уцінки.

До рахунку 10 «Основні засоби» відкриваються такі субрахунки:

- 1010 (1020) «Інвестиційна нерухомість»;
- 1011 (1021) «Земельні ділянки»;
- 1012 (1022) «Капітальні витрати на поліпшення земель»;
- 1013 (1023) «Будівлі, споруди та передавальні пристрої»;
- 1014 (1024) «Машини та обладнання»;
- 1015 (1025) «Транспортні засоби»;
- 1016 (1026) «Інструменти, прилади, інвентар»;
- 1017 (1027) «Тварини та багаторічні насадження»;
- 1018 (1028) «Інші основні засоби».

На субрахунках 1010 (1020) «Інвестиційна нерухомість» ведеться облік об'єктів інвестиційної нерухомості, зокрема земельних ділянок, будівель, споруд, які розташовуються на землі, утримуються з метою отримання орендних платежів та/або збільшення власного капіталу.

На субрахунках 1011 (1021) «Земельні ділянки» ведеться облік земельних ділянок, отриманих суб'єктом державного сектору згідно з законодавством, зокрема на праві постійного користування.

На субрахунках 1012 (1022) «Капітальні витрати на поліпшення земель» ведеться облік капітальних витрат на поліпшення земель. До них відносяться витрати неінвентарного характеру (не пов'язані з будівництвом споруд) з поверхневого поліпшення земель для сільськогосподарського використання, які проводяться за рахунок капітальних вкладень (планування земельних ділянок, корчування площ під рілля, очищення полів від каменів і валунів, зрізання купин, розчищення чагарників, очищення водойм тощо).

На субрахунках 1013 (1023) «Будівлі, споруди та передавальні пристрої» ведеться облік будинків, споруд, їх структурних компонентів та передавальних пристроїв, житлових будівель.

На субрахунках 1014 (1024) «Машини та обладнання» ведеться облік машин та обладнання.

На субрахунках 1015 (1025) «Транспортні засоби» ведеться облік всіх видів засобів пересування, які призначені для переміщення людей і вантажів, незалежно від вартості.

На субрахунках 1016 (1026) «Інструменти, прилади, інвентар» ведеться облік інструментів, виробничого інвентарю та приладдя, господарського інвентарю, які відносяться до складу основних засобів.

На субрахунках 1017 (1027) «Тварини та багаторічні насадження» ведеться облік довгострокових біологічних активів, які не пов'язані із сільськогосподарською діяльністю, та плодоносних рослин, які пов'язані із сільськогосподарською діяльністю.

На субрахунках 1018 (1028) «Інші основні засоби» ведеться облік основних засобів, які не включені до інших субрахунків рахунку 10 «Основні засоби» [20].

До рахунку 13 «Капітальні інвестиції» відкривається субрахунок 1311 (1321) «Капітальні інвестиції в основні засоби».

На рис. 2.2 наведено призначення рахунку 13 «Капітальні інвестиції».

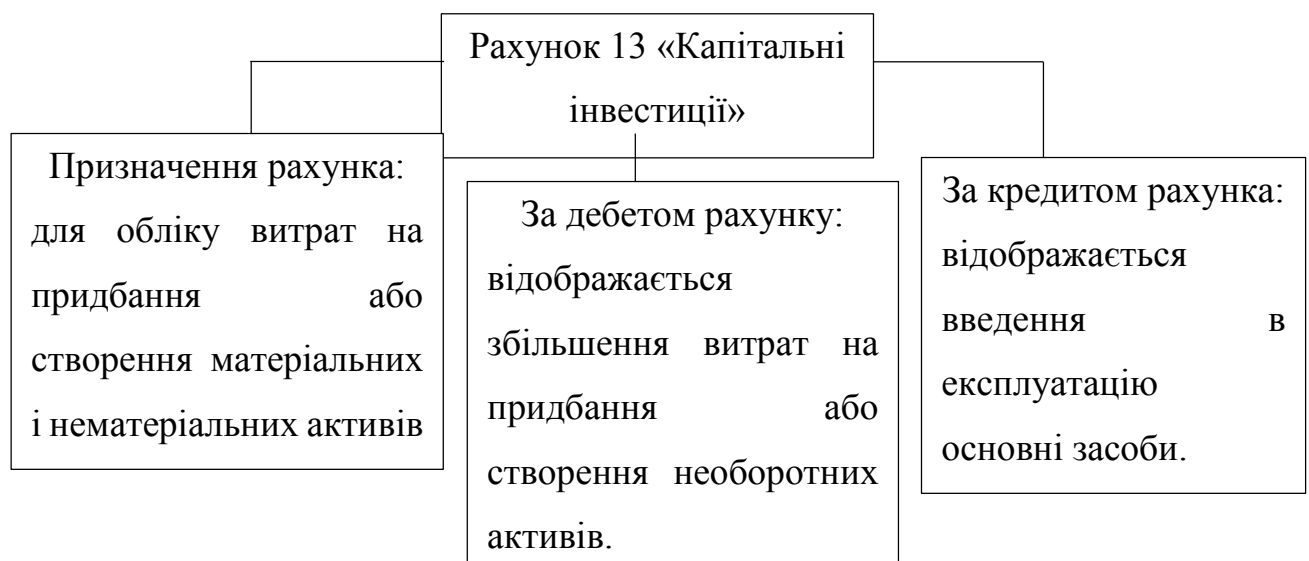

Рисунок 2.2 – Призначення рахунку 13 «Капітальні інвестиції»

За дебетом рахунку відображається збільшення витрат суб'єкта державного сектору на придбання або створення необоротних активів, зокрема суми, сплачені за придбання, виконання будівельно-монтажних робіт, реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, суми ввізного мита, суми непрямих податків (якщо вони не відшкодовуються суб'єктові державного сектору), витрати зі

страхування ризиків доставки, витрати на транспортування, установку, монтаж налагодження тощо, витрати на поліпшення об'єкта основних засобів (реконструкцію (реставрацію), модернізацію, добудову, дообладнання) та суми витрат, пов'язаних із удосконаленням нематеріальних активів і підвищенням їх можливостей та продовженням строку використання.

За кредитом рахунку відображається зменшення витрат на придбання або створення необоротних активів (введення в експлуатацію придбаних або створених необоротних активів тощо).

Знос основних засобів відображається на рахунку 14 «Знос (амортизація) необоротних активів», до якого відкривається субрахунок 1411 (1421) «Знос основних засобів».

На рисунку 2.3 наведено призначення рахунку 14 «Знос (амортизація) необоротних активів».

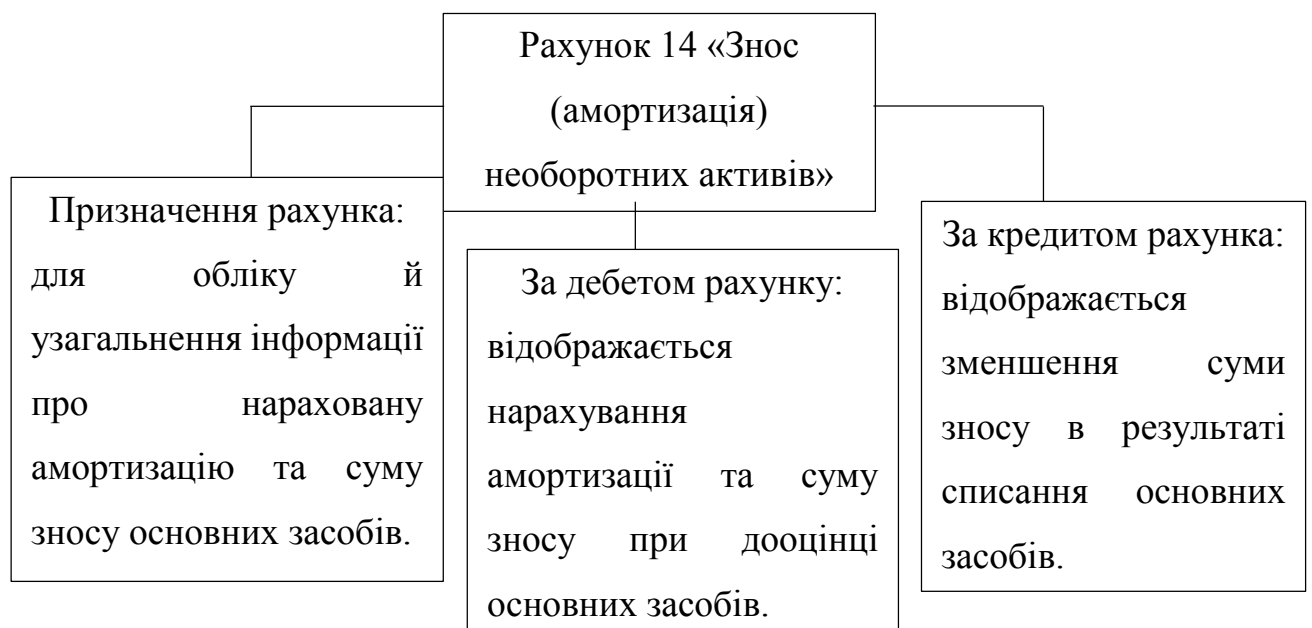

Рисунок 2.3 – Призначення рахунку 14 «Знос (амортизація) необоротних активів»

За кредитом рахунку відображається нарахування амортизації, коригування суми зносу (накопиченої амортизації) при дооцінці необоротних активів та визнання втрати від зменшення корисності необоротних активів. За дебетом рахунку відображається зменшення суми зносу (накопиченої амортизації) в результаті списання необоротних активів, коригування суми зносу (накопиченої

амортизації) при уцінці необоротних активів, відображення вигод від відновлення корисності необоротних активів [20].

Основні засоби до бюджетних установ надходять різними способами, наприклад, придбання, будівництво за рахунок бюджетних асигнувань, безоплатно одержаних від інших установ, від спонсорів, як гуманітарна допомога, оприбуткування надлишків, внаслідок проведення інвентаризації, тощо.

Рух основних засобів відображається на рахунках бухгалтерського обліку за проведеннями, які наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Бухгалтерські проведення руху основних засобів у бюджетних установах [13]

№ з.п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1.	Отримання цільового фінансування для придбання основних засобів та/або їх поліпшення	2311 «Поточні рахунки в банках», 2313 «Реєстраційні рахунки»	54 «Цільове фінансування»
2.	Придбання устаткування, що потребує монтажу	1513 «Будівельні матеріали»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
3.	Відображення суми податку на додану вартість, якщо податок на додану вартість включено до податкового кредиту	6311 «Розрахунки з бюджетом за податками і зборами»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам,

1	2	3	4
			підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
4.	Передача устаткування у монтаж	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»	1513 «Будівельні матеріали»
5.	Відображення сум придбання, створення (виготовлення) власними силами, поліпшення, капітального будівництва об'єктів основних засобів	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
6.	Відображення суми податку на додану вартість, якщо податок на додану вартість включено до податкового кредиту	6311 «Розрахунки з бюджетом за податками і зборами»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам,

1	2	3	4
			підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
7.	Відображення витрат на проектні, будівельно-монтажні роботи за рахунками підрядників і проектних організацій	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
8.	Відображення суми податку на додану вартість в рахунках підрядників і проектних організацій, якщо податок на додану вартість включено до податкового кредиту	6311 «Розрахунки з бюджетом за податками і зборами»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
9.	Відображення сум витрат на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби»,	2113 «Розрахунки за авансами, виданими

1	2	3	4
	засобів тощо, що включається до вартості основних засобів (придбаних та безоплатно отриманих) відповідно до НП (С) БО 121 «Основні засоби»	1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»	постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
10.	Відображення суми податку на додану вартість, якщо податок на додану вартість включено до податкового кредиту	6311 «Розрахунки з бюджетом за податками і зборами»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
11.	Відображення витрат на реконструкцію і модернізацію об'єкта оренди (будівлі)	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
12.	Відображення суми податку на додану вартість, якщо податок на	6311 «Розрахунки з бюджетом за	2113 «Розрахунки за авансами,

1	2	3	4
	додану вартість включено до податкового кредиту	податками і зборами»	виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
13.	Вилучення з доходу звітного періоду асигнувань у сумі поточних витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта основних засобів відповідно до НП(С)БОДС 121 «Основні засоби»	70 «Доходи за бюджетними асигнуваннями», 7111 «Доходи від реалізації продукції (робіт, послуг), 7211 «Дохід від реалізації активів», 7311 «Фінансові доходи розпорядників бюджетних коштів»	54 «Цільове фінансування»
14.	Зарахування об'єктів капітальних інвестицій до складу основних засобів після введення в експлуатацію	10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи»	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні

1	2	3	4
			матеріальні активи»
15.	Зарахування до складу первісної вартості безоплатно отриманих основних засобів витрат, що включаються до первісної вартості об'єкта основних засобів відповідно до НП(С)БОДС 121 «Основні засоби»	10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи»	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»
16.	Відображення вартості безоплатно отриманих основних засобів (крім внутрішнього переміщення в межах органу, уповноваженого управляти об'єктами державної (комунальної) власності)	10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи»	2117 «Інша поточна дебіторська заборгованість», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 6415 «Розрахунки з іншими кредиторами»
17.	Відображення вартості безоплатно отриманих основних засобів за операціями з внутрішнього переміщення в межах органу, уповноваженого управляти об'єктами державної (комунальної) власності.	10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи»	51 «Внесений капітал»
18.	Відображення нарахованої суми зносу на основні засоби, що	8014, 8114 «Амортизація»	1411 «Знос основних засобів»,

1	2	3	4
	отримані безоплатно за операціями з внутрішнього переміщення в межах органу, уповноваженого управляти об'єктами державної (комунальної) власності		1412 «Знос інших необоротних матеріальних активів», 1414 Знос інвестиційної нерухомості»
19.	Оприбуткування раніше не врахованих на балансі основних засобів	10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи»	7211 «Дохід від реалізації активів»
20.	Нарахована амортизація основних засобів	8014, 8114 «Амортизація»	1411 «Знос основних засобів», 1412 «Знос інших необоротних матеріальних активів», 1414 «Знос інвестиційної нерухомості»
21.	Витрати на поліпшення, реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання об'єктів основних засобів	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з

1	2	3	4
			постачальниками та підрядниками»
22.	Відображення суми податку на додану вартість, якщо податок на додану вартість включено до податкового кредиту	6311 «Розрахунки з бюджетом за податками і зборами»	2113 «Розрахунки за авансами, виданими постачальникам, підрядникам за товари, роботи і послуги», 6211 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
23.	Зарахування витрат після завершення робіт з поліпшення основних засобів на збільшення їх первісної вартості	10 «Основні засоби», 11 «Інші необоротні матеріальні активи»	1311 «Капітальні інвестиції в основні засоби», 1312 «Капітальні інвестиції в інші необоротні матеріальні активи»

Синтетичний облік основних засобів ведеться у книзі Журнал-головна у розрізі окремих субрахунків. Записи до цієї книги здійснюються на підставі попередньо складених меморіальних ордерів.

Для відображення надходження, вибуття, ліквідації та руху основних засобів аналітичний облік ведеться за місцем їх зберігання, матеріально відповідальними особами та в бухгалтерії за типовими формами. Ведення аналітичного обліку здійснюється на інвентарних картках за типовими формами ОЗ-6 (бюджет), ОЗ-8 (бюджет), ОЗ-9 (бюджет).

Інвентарні картки з обліку основних засобів ведуться в одному примірнику і зберігаються в бухгалтерії в картотеці, де вони розміщені за субрахунками та підгрупами з розділенням за матеріально-відповідальними особами. У централізованих бухгалтеріях інвентарні картки розділяються ще і за установами, що обслуговуються. В карточках записується інформація, що включає повне найменування об'єкта, технічний стан об'єктів, їх технічні характеристики, нарахування зносу, дані про переміщення та інше. З часом в картці може не залишитись вільного місця для внесення інформації, тоді додатково до неї відкривають нову картку, що є продовженням основної картки. При цьому в старій картці роблять запис про відкриття нової. Стара картка зберігається як довідковий документ і в ній робиться відмітка про відкриття нової картки. Інвентарні картки списаних об'єктів зберігаються в архіві установи три роки. Інвентарні картки реалізованих об'єктів передаються разом з реалізованими об'єктами.

Для організації обліку кожному об'єкту основних засобів присвоюють інвентарний номер, який має 8 знаків:

- перші чотири знака – номер субрахунку;
- п'ятий знак інвентарного номера – номер підгрупи;
- останні три знаки – порядковий номер предмета в підгрупі.

Для тих субрахунків, для яких не виділені підгрупи, п'ятий знак позначається нулем. Інвентарний номер зазначається на жетоні, який прикріплюється до об'єкта, позначається фарбою на об'єкті або проставляється іншим способом. Якщо інвентарний об'єкт є складним і включає ті чи інші відокремлені елементи, що становлять разом з ним одне ціле, на кожному такому елементі повинен бути зазначений той самий інвентарний номер, що й на основному об'єкті.

Для контролю за правильністю бухгалтерських записів за рахунками синтетичного та аналітичного обліку складаються оборотні відомості за кожною групою субрахунків, що об'єднуються відповідним синтетичним рахунком. Підсумки оборотів та залишків кожного субрахунку оборотних відомостей звіряються з підсумками оборотів та залишків даних відповідних синтетичних рахунків книги "Журнал-головна" [56].

Узагальнення за синтетичним обліком по кожному рахунку кожного звітного місяця відображається у оборотно-сальдовій відомості. Приклад оборотно-сальдової відомості університету наведено у додатку П.

У бухгалтерії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» невідповідностей між синтетичним та аналітичним обліком основних засобів не виявлено.

РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ВИКОРИСТАННЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»

3.1 Види контролю та їх класифікація

Контроль у бюджетних установах – це заходи, які встановлюють уповноважені органи з метою перевірки ефективності використання суб'єктами державного сектору бюджетних коштів. Основними завданнями контролю є:

- дотримання правил ведення бухгалтерського обліку і фінансової звітності;
- перевірка цільового та ефективного використання бюджетних коштів;
- недопущення фіктивних фінансових операцій.

Метою контролю є попередження порушень у майбутньому, виявлення відхилень від встановлених стандартів, притягнення винних осіб до відповідальності, тощо.

Контроль у бюджетних установах зумовлюється такими обставинами як:

- виконує важливу роль у забезпеченні розпорядників бюджетних коштів;
- дає можливість запобігти повторень, а також оптимальному використанню бюджетних ресурсів;
- за результатами контролю розробляють заходи для ефективного використання бюджетних ресурсів та витрачання бюджетних коштів.

Основним законом, що визначає правові та організаційні засади здійснення контролю в Україні, є закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» №5463-VI (5463-17) від 16.10.2012 [17]. Але сфера дії цього закону не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Першим законодавчим актом України, який встановив засади створення системи державного контролю в бюджетній сфері, став Бюджетний кодекс [1]. Бюджетним кодексом передбачається контроль за дотриманням бюджетного законодавства та визначаються норми відповідальності та заходи впливу за вчинені порушення бюджетного законодавства.

Контроль у бюджетних установах класифікують за різними ознаками, які узагальнені і наведені на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1 – Ознаки класифікації контролю та його видів у бюджетних установах

В Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» передбачено такі форми контролю як:

- ревізія;
- внутрішній контроль;
- інвентаризація.

Ревізія - це форма документального контролю за фінансово-господарською діяльністю підприємства, установи, організації, дотриманням законодавства з фінансових питань, достовірністю обліку і звітності; спосіб документального викриття недостач, розтрат, привласнень та крадіжок коштів і матеріальних цінностей, попередження фінансових зловживань. За наслідками ревізії складається акт.

Ревізія у бюджетних установах надає всебічну оцінку фінансово-господарській діяльності установ, ефективності використання основних засобів, забезпеченню збереження господарських ресурсів, повноті нарахування та сплати податків до бюджету тощо. Виявлені під час ревізії недоліки і порушення чинного законодавства, нормативно-правових актів, які регулюють господарську діяльність, взаємовідносини з бюджетом обґрунтовані системою доказів з визначенням розмірів збитків, втрат, нестач, конкретизацією винних службових осіб, матеріальної та правової відповідальності.

Основна мета ревізії - виявити господарські і фінансові порушення, зловживання, факти безгосподарності, розкрадання, марнотратства, установити причини та умови, які їм сприяли, і винних у цьому осіб, ужити заходів до відшкодування завданого збитку, шкоди, розробити заходи по усуненню недоліків і порушень, а також притягнути до відповідальності (адміністративної чи кримінальної) осіб, які допустили правопорушення.

Основними завданнями ревізії основних засобів є:

- перевірка правильності відображення господарських операцій з основними засобами у бухгалтерському обліку;
- перевірка правильності нарахування зносу та списання основних засобів;
- перевірка ефективності використання основних засобів а їх збереження;
- перевірка документального оформлення операцій з основними засобами.

Але ревізія основних засобів у бюджетних установах полягає не лише в правильності облікового процесу, а й виявлення резервів підвищення ефективності їх використання.

Для проведення перевірки необхідно ознайомитися з матеріалами попередніх інвентаризацій. Необхідно перевірити дотримання дат запланованих інвентаризацій, правильності оформлення інвентаризаційних висновків.

Внутрішній контроль — це процес, який забезпечує відповідність функціонування конкретного об'єкта прийнятим управлінським рішенням і спрямований на успішне досягнення поставленої мети. Основною його метою є об'єктивне вивчення фактичного стану справ у суб'єкта господарювання, виявлення та попередження тих факторів і умов, які негативно впливають на виконання прийнятих рішень і досягнення поставленої мети, та доведення цієї інформації до органу управління.

Внутрішній контроль Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» ґрунтується на принципах:

- об'єктивності;
- відповідальності;
- превентивності;
- відкритості;
- розмежування внутрішнього контролю;
- делегування повноважень.

Ректор забезпечує функціонування та зв'язок усіх елементів внутрішнього контролю.

Організацію контролю здійснює головний бухгалтер університету відповідно до актів законодавства, що регламентують питання управління бюджетними коштами, планування діяльності установи, бюджетного процесу, організація та ведення бухгалтерського обліку, складання та подання звітності, об'єктами державної власності та іншими ресурсами, надання послуг, здійснення закупівель товарів, робіт та послуг, організація документообігу, в тому числі електронного документообігу та управління інформаційними потоками, взаємодії із засобами масової інформації та громадськістю, вирішення інших питань, пов'язаних із функціонуванням установи.

В Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» існує ряд заходів для внутрішнього контролю, а саме:

- організація контролю за документообігом;
- розмежування обов'язків між працівниками для зниження ризиків допущення помилок та своєчасного їх виправлення;
- встановлення процедур отримання дозволу відповідальних посадових осіб на виконання фінансово-господарських операцій, погодження та затвердження документів;
- забезпечення захисту інформаційних, телекомунікаційних систем;
- контроль матеріальних та нематеріальних ресурсів шляхом доступу до облікових записів;
- систематичний перегляд роботи кожного працівника установи;
- проведення звірок облікових даних з фактичними;
- оцінка загальних результатів діяльності університету.

3.2 Інвентаризація основних засобів

Інвентаризація – це спосіб порівняння даних про активи та зобов'язання підприємства, відображених у бухгалтерському обліку, з фактичною наявністю (чи відсутністю) таких активів і зобов'язань.

Мета інвентаризації – забезпечити достовірність даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства. Під час інвентаризації перевіряються і документально підтверджуються наявність, стан, відповідність критеріям визнання та оцінка активів і зобов'язань [19].

Нормативно-правовою базою щодо проведення інвентаризації наведено у Положенні про інвентаризацію активів та зобов'язань, яке затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. №879 [16].

Об'єктами інвентаризації у бюджетних установах є:

- основні засоби;
- нематеріальні активи;
- незавершені капітальні інвестиції;
- запаси;

- біологічні активи;
- готівка, грошові кошти та їх еквіваленти, бланки документів суворой звітності;
- дебіторська та кредиторська заборгованість;
- витрати і доходи майбутніх періодів, забезпечення та резерви [55].

Проведення інвентаризації обумовлено наступними випадками, а саме: складання річної фінансової звітності; зміна матеріально відповідальної особи; передача майна державного підприємства або бюджетної установи в оренду, приватизація майна державного підприємства, перетворення державного підприємства, передачі державного підприємства (його структурних підрозділів) або бюджетної установи до сфери управління іншого органу управління (на дату передачі), крім передачі в межах одного органу управління, в інших випадках, визначених законодавством; при встановленні факту крадіжок або зловживань, псування цінностей, тощо.

У Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» для проведення інвентаризації за наказом ректора створюють комісію із числа працівників університету за обов'язковою участю головного бухгалтера. У цьому наказі вказується термін початку та закінчення проведення інвентаризації та порядок відображення її результатів в обліку. Робота комісії організовується та контролюється центральною інвентаризаційною комісією.

Очолює центральну інвентаризаційну комісію проректор з науково-педагогічної роботи та розвитку інфраструктури. Членами центральної комісії є:

- проректор з науково-педагогічної роботи та економічного розвитку;
- головний бухгалтер;
- керівник юридичної служби;
- директор департаменту правової та кадрової роботи;
- голова профспілкового комітету працівників університету;
- уповноважений з антикорупційної діяльності.

Матеріально відповідальні особи не включаються до складу робочої інвентаризаційної комісії для перевірки активів, що знаходяться у них на відповідальному зберіганні. Забороняється призначати головою робочої інвентаризаційної комісії для перевірки активів, що знаходяться на

відповідальному зберіганні у тих самих матеріально відповідальних осіб, одного й того самого працівника два роки підряд.

Основними завданнями інвентаризації в Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» є перевірка сум дебіторської та кредиторської заборгованості, перевірка повноти відображення зобов'язань, витрат майбутніх періодів, коштів цільового фінансування, вивчення фактичної наявності активів, встановлення надлишку або нестачі, дотримання умов зберігання матеріальних цінностей і грошових коштів.

Типові форми для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації:

- інвентаризаційний опис необоротних активів;
- інвентаризаційний опис запасів;
- інвентаризаційний опис матеріальних цінностей, прийнятих на відповідальне зберігання;
- звіряльну відомість результатів інвентаризації необоротних активів;
- звіряльну відомість результатів інвентаризації запасів;
- акт про результати інвентаризації грошових коштів;
- акт інвентаризації наявності грошових документів, бланків документів суворої звітності;
- акт інвентаризації наявності фінансових інвестицій;
- акт інвентаризації розрахунків з дебіторами і кредиторами;
- акт інвентаризації дебіторської або кредиторської заборгованості, строк позовної давності якої минув і яка планується до списання;
- акт інвентаризації розрахунків щодо відшкодування матеріальних збитків;
- протокол інвентаризаційної комісії [20].

Основні засоби вносяться до інвентаризаційного опису за найменуванням відповідно до основного призначення об'єкта із зазначенням інвентарного номера, виготовлювача, заводського номера (у разі його наявності), року випуску, первісної (переоціненої) вартості, суми зносу, строку корисного використання та інших відомостей. Об'єкт, що пройшов відновлення, реконструкцію, розширення чи переобладнання, внаслідок чого змінилось основне його призначення, вноситься до опису під найменуванням, що відповідає новому основному призначенню.

Машини, обладнання та інші об'єкти перевіряються за заводськими номерами і заносяться в описи окремо, із вказівкою інвентарного номера. При інвентаризації будівель, споруд, іншої нерухомості та земельних ділянок, водоймищ, інших об'єктів природних ресурсів комісія перевіряє наявність документів, що підтверджують право власності установи на ці об'єкти або право користування ними [55]. Інвентаризаційний опис по університету наведено у додатку Р.

Інвентаризація музейних фондів університету проводиться відповідно до строків, встановлених центральним органом виконавчої влади, який здійснює формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах культури та мистецтв, охорони культурної спадщини, вивезення, ввезення і повернення культурних цінностей.

Інвентаризація бібліотечних фондів здійснюється протягом десяти років з охопленням щорічно не менше 10 відсотків одиниць.

Проведення інвентаризації дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, які містяться у приладах, обладнанні та інших виробах, здійснюється одночасно з інвентаризацією цих активів (Додаток Б).

За результатами інвентаризації у бюджетних установах складається зведений акт інвентаризації майна, що підписується головою та членами інвентаризаційної комісії і затверджується ректором університету. До зведеного акту інвентаризації майна додаються оформлені в установленому порядку інвентаризаційні описи та інші матеріали інвентаризації. Із стягнутих сум здійснюється відшкодування збитків, завданих установі з урахуванням фактичних витрат на відновлення пошкоджених або придбання нових матеріальних цінностей та вартості робіт за ремонт. Залишок коштів перераховується до державного бюджету.

Якщо при інвентаризації основних засобів у бюджетних установах виявлено надлишок, то він відображається за такою кореспонденцією рахунків, яка наведена в таблиці 3.2.

Оприбуткування надлишків основних засобів виявлених при інвентаризації у бюджетних установах

№ з.п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Нараховуємо дохід на суму виявлених надлишків	2313	7112
2.	Відображаємо суму касових видатків за операціями надходження у натуральній формі (надлишки)	2117	2313
3.	Оприбутковуємо надлишків необоротних активів, які раніше в обліку не обліковувались і які установа використовуватиме у майбутньому	10	2117
4.	Відображаємо зміни в капіталі	7112	51

При виявленні нестачі та винних встановлено відображається кореспонденцією рахунків, яка наведена у таблиці 3.3.

Списання нестачі при інвентаризації основних засобів у бюджетних установах

№ п.п.	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	2	3	4
1.	Списується знос основних засобів при нестачі	1411	10
2.	Списується їх залишкова вартість	8411	10

1	2	3	4
3.	Відображається сума дооцінки основних засобів на фінансовий результат	5311	5512
4.	Нараховується для винної особи: сума відшкодування основних засобів установи	2115	7111

Якщо при інвентаризації основних засобів виявлена нестача, але винних не встановлено, то сума відшкодування основних засобів списується на позабалансовий рахунок 073.

3.3 Контроль використання основних засобів

Для організації контролю використання основних засобів необхідно проаналізувати їх структуру, динаміку та коефіцієнти оновлення, вибуття та коефіцієнт зносу основних засобів. Інформаційними джерелами для проведення такого аналізу є дані фінансової звітності Національного університету «Полтавська політехніка», а саме: Баланс, примітки до річної фінансової звітності.

Структура основних засобів університету наведено у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Структура основних засобів Національного університету «Полтавська політехніка» станом на 31.12.2019 – 2020 р (Додаток С).

Групи основних засобів	На 31.12.2019 р.		На 31.12.2020 р.		Абсолютне відхилення, грн.	Процентний пункт
	Сума, грн.	У % до підсумку	Сума, грн.	У % до підсумку		
1	2	3	4	5	6	7
Земельні ділянки	54322907	20,59	54322907	20,06	-	-0,53

1	2	3	4	5	6	7
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	174623587	66,19	174688282	64,52	64695	-1,67
Машини та обладнання	16673202	6,32	21067935	7,78	4394733	1,46
Транспортні засоби	962439	0,36	1002639	0,37	40200	0,01
Інструменти, прилади, інвентар	3151553	1,19	3437497	1,27	285944	0,08
Тварини та багаторічні насадження	231048	0,09	231319	0,09	271	-
Інші основні засоби	34029	0,01	34029	0,01	-	-
Музейні фонди	16154	0,01	16154	0,01	-	-
Бібліотечні фонди	1830100	0,69	1832143	0,68	2043	-0,01
Малоцінні необоротні матеріальні активи	11294488	4,28	13387113	4,94	2092643	0,66
Білизна, постільні речі, одяг та взуття	670581	0,25	718084	0,27	47503	0,02
РАЗОМ	263810088	100	270738120	100	6928032	-

За даними таблиці 3.4 можна дійти висновку, що загальна сума основних засобів станом на 31.12.2019 р. становила 263810088 грн., а на 31.12.2020 р. – 270738120 грн., тобто збільшилася на 6928032 грн. Найбільш питому вагу у структурі основних засобів станом на 2019 р. займають будівлі, споруди та передавальні пристрої – 69,19%, а в 2020 р. – 64,52%, тобто питома вага зменшилася на 4,67_{пп}. Питома вага земельних ділянок у 2019 р. становила 20,59%, а в 2020 р. – 20,06% та зменшилася на 0,53_{пп}. Питома вага машин та обладнань у 2019 р. становила 6,32%, а в 2020 р. – 7,78%, тобто збільшилася на 1,46_{пп}. Питома вага малоцінних необоротних матеріальних активів у 2019 р. становить 4,28%, а у 2020 р. – 4,94%, тобто їх питома вага збільшилася на 0,66_{пп}. Питома вага інструментів, приладів та інвентаря становить у 2019 р. – 1,19%, а у 2020 р. – 1,27%, тобто збільшилася на 0,08_{пп}. Питома вага бібліотечних фондів у 2019 р. – 0,69%, а у 2020 р. – 0,68%, тобто зменшилася на 0,01_{пп}. Питома вага транспортних засобів у 2019 р. – 0,36%, а у 2020 р. – 0,37%, тобто збільшилися на 0,01_{пп}. Питома вага білизни, постільних речей, одягу та взуття у 2019 р. – 0,25%, а у 2020 р. – 0,27%, тобто збільшилися на 0,02_{пп}. Питома вага тварин, багаторічних насаджень у 2020 р. порівняно з 2019 р. не змінилася, також не змінилася питома вага інших основних засобів та музейних фондів. Загальна вартість основних засобів зросла, що вплинуло на питому вагу у структурі основних засобів.

Детальний аналіз структури основних засобів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» наведено на рисунку 3.1.

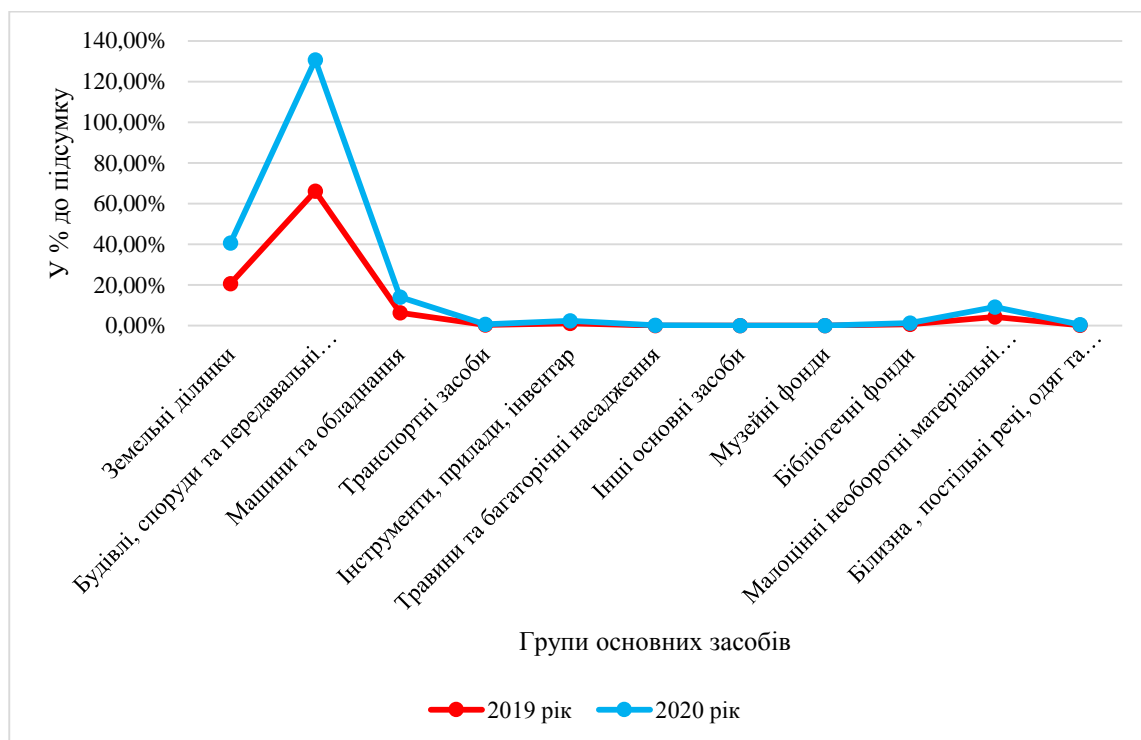

Рисунок 3.1 – Структура основних засобів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», %

Проаналізуємо динаміку основних засобів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», яка наведена у таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Динаміка основних засобів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» станом на 31.12.2019 – 2020 р (Додаток С).

Групи основних засобів	На 31.12.2019 р.	На 31.12.2020 р.	Абсолютне відхилення, грн.	Темп зростання, %
	Сума, грн.	Сума, грн.		
1	2	3	4	5
Земельні ділянки	54322907	54322907	-	100
Будівлі, споруди та передавальні пристрої	174623587	174688282	64695	100,04

1	2	3	4	5
Машини та обладнання	16673202	21067935	4394733	126,36
Транспортні засоби	962439	1002639	40200	104,18
Інструменти, прилади, інвентар	3151553	3437497	285944	109,07
Тварини та багаторічні насадження	231048	231319	271	100,12
Інші основні засоби	34029	34029	-	100
Музейні фонди	16154	16154	-	100
Бібліотечні фонди	1830100	1832143	2043	100,11
Малоцінні необоротні матеріальні активи	11294488	13387113	2092643	118,53
Білизна, постільні речі, одяг та взуття	670581	718084	47503	107,08

За даними таблиці 3.5 можна дійти висновку, що вартість земельних ділянок є незмінною, вартість будівель, споруд та передавальних приладів збільшилися на 64695 грн., темп зросту становив 100,04%. Вартість машин та обладнань у 2019 р. становить 16673202 грн., а в 2020 р. – 21067935 грн., тобто збільшилися на 4394733 грн., а темп зросту становив 126,36%. Вартість транспортних засобів збільшилися на 40200 грн., темп зросту становив 104,18%. Вартість інструментів, приладів,

інвентаря збільшилися на 285944 грн., темп зросту становив 109,07%. Вартість тварин та багаторічних насаджень порівняно з 2019 роком у 2020 році збільшилися на 271 грн., а темп зросту становив 100,12%. Вартість інших основних засобів та музейних фондів є незмінною. Вартість бібліотечних фондів збільшилася на 2043 грн., темп зросту становив 100,11%. Вартість малоцінних необоротних матеріальних активів у 2019 р. становили 11294488 грн., а в 2020 р. – 13387131 грн., тобто збільшилася на 2092643 грн., темп зросту становив 118,53%. Вартість білизни, постільних речей, одягу та взуття порівняно з 2019 р. у 2020 р. збільшилися на 47503 грн., темп зросту становив 107,08%. Детальну динаміку основних засобів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» наведено на рисунку 3.2.

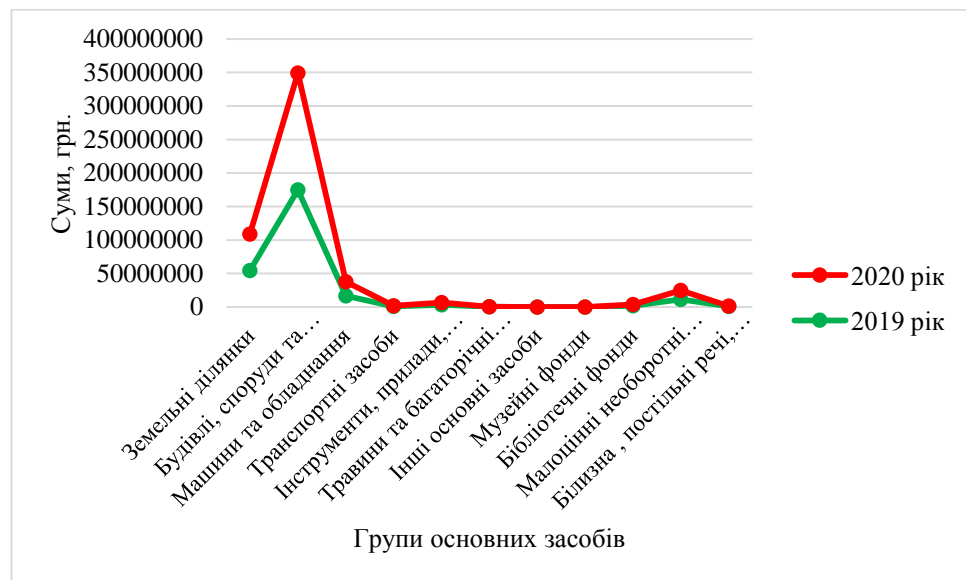

Рисунок 3.2 – Динаміка основних засобів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», грн.

Доцільно дослідити технологічну структуру основних засобів Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка». Для цього необхідно розрахувати коефіцієнти оновлення, вибуття, зносу та придатності основних засобів.

Для розрахунку коефіцієнта оновлення основних засобів застосовують формулу:

$$\text{Коефіцієнт оновлення} = \frac{\Phi_{\text{в.в.}}}{\Phi_{\text{к}}}, \quad (3.1)$$

де $\Phi_{\text{в.в.}}$ – вартість основних засобів, які надійшли за звітний період;

$\Phi_{\text{к}}$ – загальна вартість основних засобів на кінець року.

$$\text{Коефіцієнт оновлення} = \frac{8225181}{270738120} = 0,03 \text{ або } 3\%$$

Цей коефіцієнт характеризує інтенсивність оновлення основних засобів, яка становить 3%.

Для розрахунку коефіцієнта вибуття основних засобів застосовують формулу:

$$\text{Коефіцієнт вибуття} = \frac{\Phi_{\text{виб.}}}{\Phi_{\text{п}}}, \quad (3.2)$$

де $\Phi_{\text{виб.}}$ – вартість основних засобів, які вибули за звітний період;

$\Phi_{\text{п}}$ – вартість основних засобів на початок року.

$$\text{Коефіцієнт вибуття} = \frac{1329143}{263810088} = 0,005 \text{ або } 0,50\%$$

Цей коефіцієнт характеризує інтенсивність вибуття основних засобів з обороту і за 2020 р. становить 0,50%.

Узагальнюючим показником, що характеризує технічний стан основних засобів є коефіцієнт зносу. Для розрахунку цього коефіцієнта застосовують таку формулу:

$$\text{Коефіцієнт зносу} = \frac{C_{\text{зносу}}}{\text{ПВ}}, \quad (3.3)$$

де $C_{\text{зносу}}$ – сума нарахованого зносу;

ПВ – первісна вартість основних засобів.

$$\text{Коефіцієнт зносу} = \frac{169111317}{263810088} = 0,64 \text{ або } 64\%$$

Цей коефіцієнт характеризує технічний стан основних засобів і показує на скільки зношені основні засоби, які знаходяться в експлуатації. Станом на 31.12.2020 року основні засоби університету зношені на 64%.

Коефіцієнт придатності основних засобів розраховується з метою визначення участі основних засобів подальшої діяльності університету. Він розраховується за формулою:

$$K_{\text{п}} = 1 - K_{\text{з}}, \quad (3.4)$$

де $K_{\text{п}}$ – коефіцієнт придатності основних засобів;

$K_{\text{з}}$ – коефіцієнт зносу основних засобів.

$$K_{\text{п}} = 1 - 0,64 = 0,36.$$

Отже, фізичний стан основних засобів університету є достатнім, для виконання покладених на нього функцій.

Результатами дослідження питань контролю основних засобів свідчить про те, що в університеті здійснюється оперативний контроль за станом, наявністю та використанням основних засобів.

Інвентаризація основних засобів проводиться відповідно до положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, яке затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02. 09.2019 №879 [16] з дотриманням усіх вимог.

Отже, Основні засоби за своєю структурою та технічним станом забезпечують ефективне здійснення місії університету. Вони постійно оновлюються.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

За результатами кваліфікаційної роботи можна дійти висновку головним видом діяльності бюджетних установ є надання послуг. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» є державним закладом, який надає освітню послугу. Фінансування університету здійснюється як із бюджету, так за рахунок спонсорської допомоги. Університет має чітку організаційно-управлінську структуру.

Організація бухгалтерського обліку університету знаходиться у підпорядкуванні бухгалтерської служби та контролюється проректором з науково-педагогічної роботи та економічного розвитку.

Аналіз основних економічних показників свідчить про те, що майно Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» ефективно використовується і діяльність на мінімізацію витрат діяльності.

Найбільш питому вагу необоротних активів університету займають основні засоби. Вони надходять різними способами і відображаються у балансі за залишковою вартістю. Ведення обліку основних засобів здійснюється відповідно до нормативно-правової бази державного сектору економіки.

Оцінка основних засобів здійснюється за первісною вартістю, справедливою вартістю, переоціненою вартістю та ліквідаційною вартістю. Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» для нарахування амортизації використовують прямолінійний метод, оскільки він із п'яти методів є найпростішим у розрахунку.

Розглянувши синтетичний та аналітичний облік основних засобів, можемо дійти висновку, що у Національному університеті «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» облік основних засобів ведеться на рахунках 10 «Основні засоби», 13 «Капітальні інвестиції», 14 «Знос (амортизація) необоротних активів», до яких відкриваються відповідні субрахунків. Первинна документація, реєстри бухгалтерського обліку ведуться відповідно до методичних рекомендацій з використанням комп'ютерних програм.

Основні засоби обліковуються за інвентарними номерами та матеріально відповідальними особами. В університеті постійно здійснюється оперативний контроль за станом, наявністю та використанням основних засобів.

Відповідно до плану графіку проводиться інвентаризація основних засобів та інших видів активів і зобов'язань.

Основні засоби є такими, що забезпечують ефективне здійснення місії університету, вони постійно оновлюються.

Список використаної літератури

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08 липня 2010 року № 2456-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text> (дата звернення: 14.10.2020)
2. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755- VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 07.11.2020)
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 16.10.2020)
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України від 16 липня 1999 р. №996-XIV / Верховна Рада України. URL: zakon.rada.gov.ua/go/996-14 (дата звернення: 25.05.2020).
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби”: Наказ Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 р. № 92 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#Text> (дата звернення: 29.10.2019)
6. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства фінансів України від 30 вересня 2003 р. № 561 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0561201-03#Text> (дата звернення: 14.01.2020)
7. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів суб’єктів державного сектору: Наказ Міністерства фінансів України від 23 січня 2015 р. №11 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-15#Text> (дата звернення: 21.12.2018)
8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 "Подання фінансової звітності" (Форми N 1-дс, 2-дс, 3-дс, 4-дс): Наказ Міністерства фінансів України від 28 грудня 2009 р. № 1541 / Міністерство фінансів України. URL:

- <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0095-11#Text> (дата звернення: 01.01.2015)
9. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 121 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 12.10.2010 № 1202 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1017-10#Text> (дата звернення: 23.05.2021)
10. Порядок складання типових форм з обліку та списання основних засобів суб'єктами державного сектору: Наказ Міністерства фінансів України від 13 вересня 2016 р. № 818 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1336-16#Text> (дата звернення: 07.10.2016)
11. Порядок складання типових форм меморіальних ордерів та інших облікових реєстрів суб'єктів державного сектору: Наказ Міністерства фінансів України від 8 вересня 2017 р. № 755 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1416-17#Text> (Дата звернення: 07.05.2021)
12. План рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі. Наказ Міністерства України 31.12.2013 №1203 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14#Text> (Дата звернення: 25.03.2021)
13. Типова кориспонденція субрахунків бухгалтерського обліку для відображення операцій з активами, капіталом. Наказ Міністерства фінансів України 21.01.2020 №1219 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0086-16#Text> (Дата звернення: 25.03.2021)
14. Типове положення про бухгалтерську службу бюджетної установи. Постанова Кабінету Міністрів України 26.01.2011 № 59 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/59-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 21.05.2021)
15. Порядок проведення оцінки виконання головним бухгалтером бюджетної установи своїх повноважень. Наказ Міністерства фінансів України

01.12.2011 №1537 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-11#Text>

(дата звернення: 21.05.2021)

16. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань. Наказ Міністерства фінансів України 02.09.2014 №879 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 07.06.2021)
17. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 16 жовтня 2012 р. №5463-VI / Верховна Рада України. 1993 №13, ст. 110 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 19.06.2021)
18. Амірханов Е. Д. Аналіз технічного стану основних засобів, що застосовуються для побудови студії Інтернет телебачення / Е. Д. Амірханов, В. І. Кравченко // *Молодий вчений*. - 2016. № 6. С. 191-194.
19. Атамас П.Й. Основи обліку в бюджетних установах: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 288 с.
20. Безверхий К. В. Облік в бюджетних установах: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 312 с.
21. Безугла Ю. Є., Пісклова О. А. Аналіз фінансування оновлення основних засобів підприємства за допомогою лізингу. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2018. № 10(3). С. 9-14.
22. Белінська С. М., Рябоконт Н.М. Аналітична оцінка доцільності проведення ремонту основних засобів будівельних підприємств. *Ефективна економіка*. 2017. № 1.
23. Богданюк О. В., Бачинська Л.С. Особливості нормативно-правового забезпечення обліку основних засобів у державному секторі України. *Молодий вчений*. 2017. № 9. С. 481-484.
24. Бондаренко Н. М., Шачаніна Ю. К. Організація внутрішньогосподарського контролю використання основних засобів на вітчизняних підприємствах та шляхи його вдосконалення. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2017. № 23(3). С. 119-122.

25. Бунда О. М., Дудченко Л. І. Моделювання процедур аналізу основних засобів підприємства. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія : Економічні науки*. 2015. № 3. С. 59-67.
26. Бухгалтерський облік : навч. посібник / Т.В. Давидюк та ін. Харків: Видавничий дім «Гельветика». 2016. 392 с.
27. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Київ: ЦНЛ, 2019. 520с.
28. Височан О. О. Бухгалтерський облік основних засобів організацій небюджетного неприбуткового сектору економіки: бібліографічний аналіз. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. № 2. С. 97-105.
29. Гамова О. В., Козачок І. А., Ракоєд Н. В. Особливості ведення обліку та розробка програми державного аудиту основних засобів в бюджетній установі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 3. С. 42–49.
30. Готра В. В., Ріпич В.В., Дячок А.В. Удосконалення використання основних засобів з метою підвищення ефективності господарської діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2016. № 21(1). С. 81-84.
31. Гресь Н. Л., Недоступ К.К. Інвентарний номер основного засобу: порядок присвоєння та використання. *Облік і фінанси*. 2018. № 1. С. 39-44.
32. Грицишен Д. О., Бондарчук В.В. Моделювання процесу управління основними засобами будівельних підприємств на основі показників економічного аналізу *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2015. № 1. С. 305-321.
33. Денисюк О. М. Аналіз стану та ефективності використання основних засобів на підприємствах машинобудівної галузі Вінницької області. *Ефективна економіка*. 2015. № 9.
34. Долішня Т. І., Медвідь І. Б. Міжнародний досвід обліку основних засобів: порівняльний аспект. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 28(2). С.126-129.
35. Євтушенко О. А. Визначення стратегії фінансового забезпечення відтворення основних засобів машинобудівних підприємств. *Нобелівський вісник*. 2017. № 1. С. 23–29.

36. Задорожний З., Орлова В., Кафка С. Бухгалтерський та управлінський облік спільної діяльності підприємств з використання основних засобів. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. № 2. С. 84-93.
37. Ізмайлов Я. О. Вдосконалення обліку та аналізу витрат з поліпшення і ремонтів основних засобів в системі господарської діяльності підприємств. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 9. С. 15–24.
38. Кафка С. М. Облік руху основних засобів. *Причорноморські економічні студії*. 2017. № 23. С.191-200.
39. Кіндрацька Г. І., Загородній А. Г., Кулиняк Ю. І. Аналіз господарської діяльності: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 320 с.
40. Коба О. В., Чубник О.О., Федоренко С.Ю. Відображення операцій з руху основних засобів бюджетних установ у відповідності з планом рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2017. № 23(3). С.131-134.
41. Ковальчук Н. О., Побіжан Т.А. Аналіз стану основних засобів на підприємствах України. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 910-914.
42. Коритний В. О. Шляхи вдосконалення документального забезпечення обліку основних засобів в сільськогосподарських підприємствах. *Облік і фінанси*. 2018. № 1.С. 53-58.
43. Костюнік О. В., Наконечна А.А. Економічний зміст та класифікація основних засобів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2016. № 21(1). С.177- 180 .
44. Нашкерська М.М. Напрями аналізу основних засобів у бюджетних установах. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2017. № 862 с. 192-197
45. Куцик П. О., Чабанюк О. М., Макарук Ф. Ф. Бухгалтерський облік : навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 364 с.
46. Лазебник Л. Л. Оновлення основних засобів в Україні: проблеми їх амортизації та використання. *Економіка України*. 2018. № 8.С. 62-74.

47. Лисиченко О. О., Атамас П. Й., Атамас О. П. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 356 с.
48. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 670 с.
49. Луніна І. О., Бондарчук Т.Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навчальний посібник. Київ: ДП «Інформ.-аналіт.агенство», 2019. 304 с.
50. Майдуда Г. С. Аналіз та оптимізація структури фінансових ресурсів для відтворення основних засобів сільськогосподарських підприємств. *Облік і фінанси*. 2015. № 4. С. 105-111.
51. Михайлов М.Г., Тегунець М.І., Славкова О.П. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019.384 с.
52. Мікрюкова Л., Гнатенко Є. Удосконалення методики аналізу ефективності використання основних засобів підприємства. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія:Економічні науки*. 2017. № 1. С. 11-15.
53. Моголова М. М. Інноваційно-диверсифікаційне відтворення основних засобів у забезпеченні стійкого розвитку сільського господарства і сільських територій. *Агросвіт*. 2018. № 13. С. 3-7.
54. Мулик Т. О., Цуркан А. О. Інформаційно-організаційні засади аналізу основних засобів в управлінні реальними інвестиціями. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2018. № 29(2). С. 173-177.
55. Облік і аудит / Н. П. Банера та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О.І. Скаско. Львів: Растр-7, 2017. 504 с.
56. Облік у бюджетних установах / Леня В.С. та ін.; за ред. Леня В. С. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. 560 с.
57. Облік у бюджетних установах / О. Ю. Акименко, В. В. та ін.; за заг. ред. В. С. Леня. Чернігів : Десна Поліграф, 2016. 559 с.
58. Одношевна О. Концепт управління процесом обліку основних засобів. *Економіка природокористування і охорони довкілля*. 2017. С. 130-137.

59. Лілія Коритник, Олена Клименко Необоротні активи бюджетних установ: обліковий аспект управління. *Науково-практичний журнал «Бухгалтерський облік і аудит»*. 2015 № 11. С. 10-18
60. Олійник Є. В. Аналіз впливу амортизації на динаміку відтворення основних засобів. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2015. №1(2). С. 252-255.
61. Орлова В. К. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2015. 508 с.
62. Пінчук К. С. Організація бухгалтерського обліку та контролю на будівельних підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2019. №12. С. 282–289.
63. Покиньчерда В. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління основними засобами підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 17. - С. 5-11
64. Примуш Ю. С., Морозова Є.П., Хідько О.Ю. Особливості обліку та аудиту основних засобів підприємства за міжнародними стандартами. *Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка*. 2017. Т.22, №11.
65. Прокопенко В. І., Досужий В.С. Економічна ефективність інноваційного відтворення основних засобів виробництва на машинобудівних підприємствах. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2017. № 4. С. 135-142.
66. Радіонова Н. Й., Михалюк Н.Й. Організація внутрішньогосподарського контролю основних засобів на підприємствах України. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"* . 2018. № 14. С. 37-39.
67. Рзаєв Д. О., Рзаєв С. Л. Основні засоби підприємства: аспекти та аналіз ефективності використання. *Моделювання та інформаційні системи в економіці*. 2015. № 91. С. 235-246.
68. Рябикіна К. Г. Визначення напрямів підвищення ефективності використання основних засобів на гірничо-збагачувальних підприємствах. *Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку*. 2017. С. 75-86.
69. Рябикіна Н. І. Обґрунтування механізму оцінювання використання основних засобів на підприємствах гірничо-збагачувального комплексу Кривбасу. *Бізнес Інформ*. 2018. № 5. С. 160-167.

С. 242-245.

70. Сірик М. В. Аналіз практики управління основними виробничими засобами поліграфічних підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки.* 2017. № 23(2). С. 102-106.
71. Слущкий Є. В. Використання електронних майданчиків для оцінки основних засобів за справедливою вартістю. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки.* 2018. №29(2). С. 184-190.
72. Чабанюк О. М., Чиковська Н.М. Основні засоби в бюджетній установі: визначення сутності відповідно до національних та міжнародних стандартів *Міжнародний збірник наукових праць; [відп. ред. І. Б. Садовська].* 2015. №1 (5). Ч. 2.
73. Череп О. Г., Синьоока Д.В. Основні засоби промислових підприємств Запорізької області та проблеми їх використання. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки.* 2017. № 4. С. 59-67.
74. Чуніхіна Т. С., Горлушко А. М. Відтворення основних засобів та терміну корисного використання в межах стратегії розвитку підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2018. №19(1). С. 79-83.
75. Шаповал В. А., Горпинич О. В. Оновлення основних засобів гірничих підприємств: стратегія, фінансування, проектний підхід. *Економічний вісник Національного гірничого університету.* 2016. № 2. С. 82-90.
76. Шарманська В. М., Вітюк В.В. Аналіз забезпеченості підприємства основними засобами та ефективності їх використання. *Молодий вчений.* 2018. № 1(1). С. 550-552.
77. Шендригоренко М. Т. Облік і аудит вибуття основних засобів: проблемні питання та напрями їх вирішення. *Торгівля і ринок України.* 2017. № 2. С. 97-102.
78. Шендригоренко М. Т., Яковенко Ю.В. Основні засоби: проблемні аспекти визначення та організації документообігу на підприємствах. *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія : Економічні науки.* 2017. № 2. С. 93-100.

79. Яковишина Н. А., Яковенко К.А. Теоретичні основи обліку основних засобів. *Молодий вчений*. 2018. № 5(2). С. 779-782.